

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)

ISSN 1339-3448 (online vydanie)

Evidenčné číslo: EV 2836/08

Periodicita vydávania: štyrikrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove

Ul. 17. novembra 15

080 01 Prešov

IČO 17 070775

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka)
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Kónya, Peter Adamišin,
Monika Ivanová, Michal Hospodár, Radoslav Rusňák,
František Franko, Tünde Dzurov Vargová, Iveta Ondriová,
Maroš Šip, Lenka Hnidková, Martin Makara,
Martin Bujňák, Ema Fričeková

Jazyková korekcia: Martin Makara

Sadzba: Peter Szombathy

Obálka: Roman Kazimír

Tlač: GRAFOTLAČ PREŠOV, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Anna Polačková
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Martin Makara
(martin.makara@smail.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – Michal Hospodár
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – Monika Ivanová
(monika.ivanova@unipo.sk)

Príspevky o FMEQ PU – Tünde Dzurov Vargová
(tunde.dzurovargova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Radoslav Rusňák
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – Maroš Šip
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Lenka Hnidková
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – Iveta Ondriová
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky študentov PU – Martin Bujňák
(martin.bujnak.1@smail.unipo.sk)

Príspevky Erasmus+ – Ema Fričeková
(ema.fricekova@unipo.sk)

**Vážené kolegyně a kolegovia,
milé študentky a milí študenti,**

po dlhej zime, na snehovú nádielku azda aj bohatšej, ako sme si
v posledných rokoch zvykli, sa pomaly, ale nezvratne začína jar
a s ňou prichádza lepšia nálada, väčší optimizmus, no rovnako
i jarná únava. Skrátka, každý si ľahko vyberie, čo mu z toho bude
vyhovovať. Naša politická scéna sa prebudila k novému zápasu
pred pomaly sa blížiacimi predčasnými voľbami. Akademická
sféra, iba nedávno šokovaná výsledkami periodického hodnotenia
vedeckovýskumnej činnosti, zasa žije najmä niekde už
prebiehajúcou a inde iba pripravovanou návštevou pracovných
skupín akreditačnej agentúry, očakávanou azda viac ako samotná
jar. V tomto kontexte sa len málo pozornosti dostáva iným, nie
zanedbateľným novotám, ako sú napríklad výkonnostné zmluvy,
ktoré by mali na dlhé obdobie upravovať – alebo reálne skôr znižovať –
rozpočty verejných vysokých škôl...

O niekoľko hodín sa začne Veľká noc, jeden z najvýznamnejších
kresťanských sviatkov. Mnohých z nás toto obdobie privedie
k novým myšlienkam, ďaleko od aktuálnych akademických, poli-
tických či ekonomických problémov. Zvlášť, keď u nás na Východe
veľkonočné sviatky pre veľkú väčšinu ľudí predstavujú ešte
stále podstatne viac než len štyri voľné dni, degustáciu šunky
a symbolické utopenie Moreny. Návrat do reality sa začne až
po sviatkoch, keď semester vstúpi do svojich posledných týždňov,
študenti si začnú plánovať skúšky a končiaci poslucháči
viazať diplomovky a počítať dni do štátnic.

Všetkým vám, vážené kolegyně a kolegovia, milé študentky a študenti,
prajem pozhnané veľkonočné sviatky, úspešné ukončenie
semestra a veľa šťastia pri koncoročných či záverečných hodnoteniach.

Peter KÓNYA
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa
Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných
údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.

Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade,
že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom,
príjzviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora.
Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>.

Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného
časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

Prešovská univerzita má troch nových profesorov	2
Poverený minister obrany Nad' diskutoval so študentmi	4
Prezident Rudolf Schuster sa stal čestným predsedom Správnej rady PU	5
Stredoškooláci zažili vysokoškolský život počas DOD	6

na fakultách

11. ročník intelektovo nadaných	8
Logická olympiáda pre najmenších bude s rekordným počtom detí	9
Zmodernizované diagnostické centrum Fakulty športu	10
Ako na výskum v cestovnom ruchu alebo ako sa zbaviť strašiaka	11
Svetová konferencia Asociácie pre výskum hraníc	12
Politológovia prezentovali svoju výskumnú činnosť vo Fínsku ..	13
Návšteva univerzít v Nepále a Bhutáne	14
Erasmus Info Day na FMEO	15
Stretnutie partnerov projektu INDEHEP	16
Exkurzia pedagógov a študentov v nemocnici Bory	17
Inštitút edukológie a sociálnej práce na konferencii v Poprade	18
Reflexia konferencie z pohľadu študentky sociálnej práce	19
Oprášené znalosti jazyka vďaka programu Erasmus+	20
Prednáška docentky Jany Pitekovej mala u študentov veľký ohlas	21
Viditeľnosť univerzity alebo ako FMEO dospelo k novému partnerstvu	22
Medzinárodné kolokvium lus Conubii - aktuálne výzvy na pôde GTF	23
Na GTF sa konala duchovná obnova	24
Profesor Manuel Nin prednášal na GTF	25

veda a výskum

Využitie inovatívnych vzdelávacích nástrojov v zdravotníckych odboroch	26
Alternatívne riešenie sporov ako účinný systém ochrany spotrebiteľov	28

opustili nás

Za docentkou Martou Germuškovou	30
Opustil nás hudobný historik docent František Matúš	31

umenie a literatúra

Alena Sedláková (Alenis): Vrstvy myslenia	32
Veršované úvahy o identite človeka	33

rozhovory

Z Fakulty manažmentu na veľvyslanectvo USA	34
Kamil Kardis: Sociológia nás učí stáť nohami pevne na zemi ...	35

šport

Reprezentanti Prešovskej univerzity medzi top športovcami mesta Prešov	38
Úspešný 15. ročník miniligy	40
Prešovskí volejbalisti sa tešia z piatej trofeje Slovenského pohára	41

očami študentov

Na semester „Aténčanom“	42
Krátkodobá mobilita vo Vechte	44
Prax, akú hocikto nezažije	45
Prezentácia letnej stáže v TV Markíza	46
Študenti si vyskúšali výučbu mediálnej výchovy	47
Ako sa Paľko Dobšínsky ocitol v našom storočí	48
Výnimočný čas v Lubline	49
Slávnostné otvorenie priestorov kaviarne	50
Katechéza v živote pastoračného kňaza 21. storočia	51
XIII. doktorandská konferencia na IESP	52
Prednáška o moderných technológiách v školstve	53
Ples Pedagogickej fakulty	54

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA MÁ TROCH NOVÝCH PROFESOROV

Anna POLAČKOVÁ

Medzi 36 novými vysokoškolskými profesormi, ktorí boli vymenovaní 23. marca, sú traja profesori z Prešovskej univerzity (PU) v Prešove. Vymenúvací dekrét si z rúk prezidentky SR Zuzany Čaputovej prevzali prof. Cimermanová, prof. Kiseláková a prof. Lukáč.

Hlava štátu počas vymenúvacieho ceremoniálu v Prezidentskom paláci novým profesorom zdôraznila, že spolu s profesorským titulom prijímajú aj zodpovednosť za jeho využitie. „Čakajú vás ďalšie príležitosti viesť dialóg so študentmi, otvárať im dvere k novým poznatkom, ale aj k schopnosti získavať ich samostatne, k návyku bádať a pracovať na rozširovaní svojho poznania. Máte šancu viesť mladých ľudí k tvorivosti a k rozvíjaniu kritického myslenia,“ apelovala Zuzana Čaputová. Súčasne poukázala na to, že profesori získavajú významný vplyv na formovanie vysokoškolského prostredia a na vzdelanostnú úroveň spoločnosti.

Z Prešovskej univerzity bola za vysokoškolskú profesorku z odborovej didaktiky vymenovaná prof. Ivana Cimermanová. „Mnohokrát sú univerzitní profesori vnímaní ako vedci a výskumníci. Práve preto ma potešili slová pani prezidentky, ktorá nás oslovila najmä ako učiteľov zodpovedných za prípravu a výchovu mladých ľudí a apelovala na rozvoj ich kritického myslenia, i tvorivosti,“ povedala prof. Cimermanová, ktorá vyučuje na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty PU a zároveň na univerzite zastáva funkciu prorektorky pre vzdelávanie.

Menovací dekrét v odbore manažmentu si prevzala prof. Dana

Kiseláková, ktorá pôsobí na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu PU. „Toto vymenovanie vnímam ako najvyššie ocenenie akademickej a profesionálnej práce nás všetkých - vysokoškolských pedagógov, ktorej úspech sa dosahuje v rámci cieľov kolektívnej, tímovej vedeckej spolupráce a tímovej podpory. Naším krédom by malo byť vždy ísť spoločne ďalej za najnovšími poznatkami a výzvami, aby sme svoje skúsenosti mohli odovzdávať našim študentom, doktorantom a kolegom, podporovať tvorivosť a rozvíjať aj medzinárodnú tímovú spoluprácu v inovatívnych projektoch vo vzdelávaní a vede,“ zdôraznila profesorka.

V odbore odborová didaktika bol za profesora vymenovaný taktiež prof. Eduard Lukáč z Ústavu peda-

gogiky, andragogiky a psychológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU. „Pri preberaní menovacieho dekrétu titulu profesora z rúk prezidentky som si uvedomil záväzok pri jeho naplňaní v každodennom akademickom pôsobení, ale zároveň aj vzácnosť a hodnotu ľudí, ktorí ma sprevádzali k tomuto úspechu a im patrí moje úprimné poďakovanie a úcta,“ uviedol novovymenovaný prof. Lukáč. Podľa jeho slov je získanie tejto najvyššej vedecko-pedagogickej hodnosti učiteľa vysokej školy vždy jedinečnou udalosťou nielen v živote jednotlivca, ale aj inštitúcie a pracoviska, umocnenou odovzdaním v prostredí prezidentského paláca.

prof. PaedDr. Ivana CIMERMANOVÁ, PhD.

Je absolventkou Filozofickej fakulty UPJŠ. Titul PhD. získala v roku 2003 na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre v odbore Technológia vzdelávania a v roku 2014 bola menovaná za docentku vo vednom odbore Didaktika anglického jazyka na PF UKF v Nitre. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa venuje primárne využívaní technológií vo vzdelávaní a integrovanej výučbe cudzieho jazyka. Je riešiteľkou a spoluriešiteľkou viacerých národných a medzinárodných projektov zameraných najmä na výučbu cudzích jazykov. V súčasnosti pôsobí na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty PU a zároveň ako prorektorka pre vzdelávanie na PU.

prof. Ing. Dana KISELÁKOVÁ, PhD.

Pôsobí na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu PU od roku 2005. Je absolventkou Vysokej školy ekonomickej v Bratislave, Národohospodárska fakulta, odbor Financie, ktorú ukončila s Cenou ministra školstva. Odborné profesionálne skúsenosti získala počas svojej predchádzajúcej ekonomickej a finančnej bankovej praxe ako vedúci manažér na rôznych pozíciách. Bola aj pri zrode projektu Flexihypotéka VÚB, a.s. ako regionálny

Head coach. V roku 2012 získala vedecko-pedagogický titul docent v odbore Manažment na Fakulta manažmentu PU. V súčasnej pedagogickej, vedecko-výskumnej práci a projektovej činnosti sa venuje finančnému manažmentu, konkurencieschopnosti ekonomík a manažmentu výkonnosti podnikateľských subjektov, bankovníctvu, investovaniu a digitálnym technológiám. Za svoju vedeckú prácu a odborný prístup získala viaceré profesionálne ocenenia.

prof. PhDr. Eduard LUKÁČ, PhD.

Je absolventom Filozofickej fakulty v Prešove (1989), ktorá vtedy

patrila do zväzku UPJŠ so sídlom Košiciach. Titul PhD. získal v r. 2000 na FF UK v Bratislave (odbor pedagogika) a v roku 2003 bol menovaný za docenta v odbore pedagogika na PedF UMB v B. Bystrici. Jeho vedecko-výskumná činnosť je predovšetkým orientovaná do oblasti dejín školstva a pedagogiky, kde sa orientuje na reformné pedagogické hnutie a jeho didaktické aspekty, na analýzu vývoja jednotlivých školských inštitúcií v regióne a na prínos významných osobností pre rozvoj pedagogiky a školských inštitúcií. V tomto kontexte bol vedúcim riešiteľom 3 projektov VEGA a spoluriešiteľom ďalších domácich a zahraničných projektov, je autorom a spoluautorom viac než 10 domácich a zahraničných monografií, vysokoškolských učebníc a učebných textov. V súčasnosti pôsobí ako člen Výboru Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV, Akademického senátu PU, Vedeckej rady PU, Vedeckej rady FHPV PU a pod.

Foto: Kancelária prezidenta SR

POVERENÝ MINISTER OBRANY NAĎ DISKUTOVAL SO ŠTUDENTMI

Anna POLAČKOVÁ

Prešovskú univerzitu (PU) v Prešove navštívil 30. marca poverený minister obrany Jaroslav Naď. Po oficiálnom stretnutí s rektorom univerzity Petrom Kónym diskutoval s takmer dvomi stovkami študentov o aktuálnych otázkach obrannej politiky Slovenska aj v súvislosti s vojnou na Ukrajine.

„Som rád, že pán minister počas svojej pracovnej návštevy na východe Slovensku zavítal na našu univerzitu, ktorá patrí medzi najväčšie na Slovensku. Vymenili sme si názory na aktuálne otázky v oblasti vysokého školstva, pretože je dôležité, aby členovia vlády mali spätnú väzbu od predstaviteľov univerzít, ale i od študentov, s ktorými sa pán minister v rámci svojej prednášky stretol a diskutoval,“ uviedol rektor Peter Kóny.

„Teším sa z diskusie s pánom rektorom, je totiž množstvo tém, ktoré možno ani na prvý pohľad nevyzerajú, že by mohli mať niečo spoločné s ministrom obrany, avšak aj naše dnešné stretnutie svedčí o tom, že dokážeme nájsť veľa spoločných prienikov a pomáhať si navzájom,“ ozrejmil poverený minister Naď, ktorý sa po stretnutí s rektorom presunul na diskusiu so študentmi.

Vo svojej prednáške hovoril o vplyvoch vojny na Ukrajine na našu krajinu, na jej bezpečnosť a obrannú politiku, ako aj o spôsoboch a formách pomoci pre vojnou zasiahnutú krajinu. Študenti sa pýtali na vojenskú techniku, ktorá je zasielaná na Ukrajinu, ale zaujímal ich taktiež názor ministra na obnovu povinnej vojenskej služby. V rámci bohatej diskusie, ktorej sa zúčastnili i ukrajinskí študenti, odznali aj otázky týkajúce sa mierových rokovaní a možnosti vývoja konfliktu či zaujímavosti z osobného stretnutia ministra s prezidentom Ukrajiny Volodymyrom Zelenským.

„Pre mňa ako študentku politológie bola prednáška veľmi prínosná. V súvislosti s ruskou agresiou na Ukrajine a poskytovaním vojenskej pomoci sa šíria mnohé

dezinformácie, ktoré polarizujú slovenskú spoločnosť. Diskusia s ministrom Naďom predstavovala príležitosť pochopiť vývoj celej situácie v širších súvislostiach,“ povedala po prednáške Emília Mariančíková, doktorandka na Inštitúte politológie Filozofickej fakulty PU.

„Odkedy som sám ukončil štúdium na univerzite, rád chodím medzi študentov a diskutujem s nimi o otázkach obrany, bezpečnosti a medzinárodných vzťahoch. Obzvlášť v tejto dobe je nevyhnuté, aby sme študentom vysvetľovali situáciu, ktorá je jednak na Ukrajine, ale i na Slovensku,“ uzavrel Naď.

Foto: Roman KAZIMÍR

PREZIDENT RUDOLF SCHUSTER SA STAL ČESTNÝM PREDSEDOM SPRÁVNEJ RADY PU

Anna POLAČKOVÁ

Po viac ako pätnásťročnom pôsobení v Správnej rade Prešovskej univerzity (PU) v Prešove sa J. E. prezident Rudolf Schuster stal jej čestným predsedom. Dekrét o udelení titulu čestného predsedu mu odovzdal predseda Správnej rady PU Jozef Petřík.

„Som rád, že som mohol počas môjho niekoľkoročného pôsobenia v Správnej rade Prešovskej univerzity pomôcť. Nič by sme však nedosiahli, keby sa tu nevytvoril kolektív dobrých ľudí a fundovaných odborníkov. Prešovská univerzita je síce mladá, ale za svojej existencie toho

dosiahla pomerne veľa – získala dobré meno nielen doma, ale aj v zahraničí, čo je dôkazom toho, že má správny mančaft,“ uviedol pri preberaní dekrétu prezident Rudolf Schuster. „Som rád, že ma ako Košičana Prešovčania prijali. Vždy som podporoval Prešov, jedine vo

futbale sme boli konkurenti,“ povedal s úsmevom Rudolf Schuster, ktorý univerzite zaželel, aby si vysoko nastavenú latku nielen udržala, ale zdvihla ju ešte vyššie.

„Pán prezident Schuster je človek, ktorý disponuje nevyčerpatelnými zdrojmi energie. Začal u nás ako člen správnej rady univerzity, pokračoval ako jej podpredseda a napokon ju viedol ako predseda. Od prvých dní v tejto funkcii veľmi svedomito pristupoval k plneniu svojich povinností a vždy sa snažil univerzite pomôcť nájsť riešenia a východiská. Aj vďaka svojej autorite nám neraz pomohol na miestach, na ktorých by sme to my nedokázali,“ vyzdvihol rektor univerzity Peter Kónya, ktorý prezidentovi zároveň odovzdal pamätnú medailu 25. výročia existencie univerzity.

Foto: Roman KAZIMÍR

STREDOŠKOLÁCI ZAŽILI VYSOKOŠKOLSKÝ ŽIVOT POČAS DŇA OTVORENÝCH DVERÍ

Anna POLAČKOVÁ

Deň otvorených dverí (DOD) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove už roky patrí medzi vyhľadávané podujatia stoviek stredoškolákov, ktorí sa rozhodujú, na akú vysokú školu sa vyberú študovať. Jedenásty ročník DOD sa na pôde univerzity uskutočnil v stredu 8. februára v čase od 8:00 do 13:00 hod.

Začiatok letného semestra sa na univerzite už tradične spája s Dňom otvorených dverí. Počas neho môžu uchádzači o štúdium spoznávať univerzitné priestory, učebne i laboratóriá, diskutovať so študentmi a učiteľmi, ale predovšetkým získať všetky informácie o štúdiu na jednom mieste. Súčasťou bohatého programu v budove Vysokoškolského areálu bolo predstavenie 8 fakúlt a celouniverzitných pracovísk, pričom priestor na prezentáciu mali aj študentské organizácie a univerzitné súbory.

Filozofická fakulta si pre svojich návštevníkov pripravila rôzne modelové hodiny a neformálne diskusie so študentmi v oblasti estetiky, filozofie,

politológie a cudzích jazykov, ako aj socioterapeutické aktivity vo forme ukážok techník zážitkovej formy výučby či psychodiagnostickú dielňu alebo historický kvíz. Možnosť vyskúšať si rôzne zábavno-edukačné hry a aktivity mali uchádzači o štúdium na Pedagogickej fakulte, na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu zase mali príležitosť zúčastniť sa viacerých vzorových prednášok z oblasti digitálneho marketingu, psychológie obchodu, ale tiež ekonomiky a cestovného ruchu.

Fakulta humanitných a prírodných vied ponúkla prehliadku laboratórií a prezentáciu prístrojov využívaných v molekulárno-genetickom výskume,

demonštračné fyzikálne experimenty, zaujímavosti a nové objavy zo sveta rôznych organizmov, ako i 3D technológie v geografickom výskume. Nechýbala ani praktická ukážka práce s univerzitným včelmajstrom. Na Fakulte športu sa diskutovalo o možnostiach získania trénerskej kvalifikácie zo zvolenej športovej špecializácie, o sklbení štúdia s aktívnou športovou kariérou a o účasti na kurzoch i zahraničných pobytoch. Zaujímavosťou sa mohli taktiež zúčastniť prehliadky plavárne, posilňovne, telocvične či špecializovaných učební. Fakulta zdravotníckych odborov prezentovala svoje študijné programy, medzi nimi ošetrovatelstvo, pôrodná asistencia, urgentná zdravotná

starostlivosť, dentálna hygiena, fyzioterapia, rádiologická technika a laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve.

Gréckokatolícka teologická fakulta ponúkla písanie ikon, výrobu čotiek a tiež prezentáciu elektronických náramkov používaných pri monitorovaní odsúdených na slobode. Praktickú ukážku drevorezby a ukážku ikon si pripravila aj Pravoslávna bohoslovecká fakulta, ktorá odprezentovala svoje rozmanité študijné programy a publikačnú činnosť. Možnosti štúdia predstavilo aj Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín so zameraním na Ústav rusínskeho jazyka a kultúry, maďarského jazyka a kultúry a Ústav rómskych štúdií, nechýbal ani vedomostný kvíz či zaujímavosti z rusinistiky.

Popri predstavení fakúlt sa na pôde univerzity odohrával aj sprievodný program, v rámci ktorého vystúpil Vysokoškolský folklórny súbor Torysa, študentské divadlo, vysokoškolský komorný orchester Camerata academica a miešaný spevácky zbor Nostro Canto. Atmosféru podujatia dotvorilo aj vystúpenie Zboru svätého Romana Sladkopevca a skupiny Anastasis Gréckokatolíckej teologickej fakulty, Zboru Pravoslávnej bohosloveckej fakulty a spev rusínskych a šarišských ľudových piesní v podaní študentov Pedagogickej fakulty.

Prešovskej univerzite sa za posledné obdobie podarilo nielen zastaviť pokles študentov, ale v tomto akademickom roku zaznamenala o 15 % viac prihlášok o štúdium než vlani. Aktuálne na PU študuje 8 360 študentov.

Foto: Roman KAZIMÍR

11. ROČNÍK INTELEKTOVO NADANÝCH

Anna POLAČKOVÁ

Organizátori Logickej olympiády ohlásili tentoraz zaregistrovanie 2 429 žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. Finále 11. ročníka najväčšej celoslovenskej súťaže intelektovo nadaných detí sa uskutoční v máji na Pedagogickej fakulte (PF) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove.

Metropola Šariša od roku 2013 pravidelne hostí najmladších nadaných zo všetkých kútov Slovenska. Spoluorganizátormi veľkého finále budú tento rok Pedagogická fakulta PU, Centrum poradenstva a prevencie v Sabinove a Regionálny úrad školskej správy v Prešove. Súťaž patrí do portfólia projektov, organizovaných celoslovenskou iniciatívou Rozumieme nadaným.

Logická olympiáda preverí logický, matematický a priestorový úsudok a verbálne myslenie účastníkov. Súťaží sa v dvoch kategóriách: žiaci 1. stupňa ZŠ (1. – 4. ročník ZŠ) a žiaci 2. stupňa ZŠ (5. – 9. ročník ZŠ). „Z celkového počtu zaregistrovaných žiakov zastupuje prvý stupeň základnej školy 1 132 súťažiacich, z druhého stupňa a osemročných gymnázií, teda nadaných žiakov do 15 rokov, je 1 297 prihlásených,“ priblížil Ľuboš Lukáč, interný doktorand na PF PU a učiteľ intelektovo nadaných žiakov. Ako doplnil, v prvej fáze súťaže prebehnú školské kolá zaregistrovaných škôl, ktoré sa

uskutočnia v marci. Finálové kolo je naplánované na máj a po covidom vynútenej pauze prebehne prezenčnou formou. Do finále na univerzitnej pôde v Prešove postúpia podľa pravidiel súťaže víťazi školských kôl.

Rodičia sa môžu poradiť s odborníkmi

Finalisti Logickej olympiády sa okrem „pretekov“ v myslení budú môcť zúčastniť dielne, ktorá je jednou z klasických sprievodných akcií súťaže. „V predvečer finále čaká účastníkov najmä zo vzdialenejších kútov našej krajiny outdoorová aktivita – výprava k vodnej nádrži Sigord v blízkych Slanských vrchoch. Jej názov je Večer talentov. Stretnutie nadaných žiakov, rodičov a učiteľov v lesoch obohatí kúzelná fyzika, spoločenské hry, netradičné matematické hry, hlavolamy a rébusy. Rodičia a učelia môžu využiť príležitosť konzultovať problematiku a získať informácie o špecifikách edukácie intelektovo nadaných žiakov,“ uviedol Lukáč. Na Sigorde sa dozvedia informácie o ďalších pre-

biehajúcich projektoch a aktivitách iniciatívy Rozumieme nadaným.

Na odbornom seminári vystúpia i nadaní

Ambíciou odborného seminára Rozumieme nadaným, ktorý taktiež prebieha v priestoroch Prešovskej univerzity, je osloviť učiteľov, psychologov, špeciálnych pedagógov, rodičov žiakov a študentov PF PU, ktorých profesionálne stretnutia s nadanými žiakmi v praxi ešte iba čakajú. „V auditóriu má svoje miesto aj laická verejnosť. Témy seminára vymedzujú príspevky odborníkov z oblasti výchovy a vzdelávania nadaných žiakov. Po odborných prednáškach a vystúpeniach učiteľov z praxe príde na rad pohľad na vzdelávanie nadaných detí očami samotných detí, ktoré si pripravlia vlastné príspevky,“ uzavrel Lukáč, ktorý je autorom celoslovenskej iniciatívy Rozumieme nadaným.

Foto: archív PF PU

LOGICKÁ OLYMPIÁDA PRE NAJMENŠÍCH BUDE S REKORDNÝM POČTOM DETÍ

Anna POLAČKOVÁ

Logické myslenie a zručnosti potrebné pre vstup do školy si bude tento rok rozvíjať 7 582 detí z 344 materských škôl zo Slovenska a Česka. Ôsmy ročník súťaže Logická olympiáda pre najmenších bude prebiehať v materských školách od 1. marca do 1. júna.

Súťaž Logická olympiáda pre najmenších podporuje rozvoj logického myslenia detí predškolského veku. Jej organizátormi sú Pedagogická fakulta (PF) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove, Centrum poradenstva a prevencie v Sabinove a Súkromná základná škola DSA v Prešove.

„Hlavnou myšlienkou podujatia je riešiť logické úlohy, možno i netradične rozmýšľať a svoj výsledok aj zdôvodniť. Riešenie logických úloh olympiády učí deti komunikovať, vyjadrovať svoj názor, podporuje prácu v skupine a umožňuje prezentovať logické myslenie dieťaťa,“ priblížil Ľuboš Lukáč, interný doktorand na PF PU a učiteľ intelektovo nadaných žiakov.

Podľa organizátorov je o olympiádu z roka na rok vyšší záujem. V po-

rovnaní s minulým rokom sa do 8. ročníka súťaže prihlásilo o takmer 1 200 detí viac. Stúpol aj počet zaregistrovaných materských škôl z 331 na 344, čo je v histórii súťaže doposiaľ najviac.

Logická olympiáda bude od 1. marca prebiehať v prostredí materských škôl, pričom na súťažiacich čaká osem logických úloh. „Súťaž sa realizuje v rézii zaregistrovaných materských škôl písomnou formou alebo spoločným riešením úloh v kolektíve detí, napríklad pri počítači alebo interaktívnej tabuli. Dôležité je nielen odpovedať, ale svoju odpoveď aj zdôvodniť, argumentovať a logicky vysvetliť,“ ozrejmil Lukáč, ktorý je zároveň jedným z odborných garantom súťaže. Predškoláci okúsia svet logiky, abstraktného myslenia, hľadania súvislostí a precvičovania jemnej

motoriky. „Obsahom zápolenia bude preverenie jednoduchých logických funkcií, tvorenia pojmov, dobrej pamäti, počítania a precvičovania jemnej motoriky detí predškolského veku. Teda napospol zručností potrebných na úspešné zvládnutie vyučovacích predmetov počas povinnej školskej dochádzky,“ doplnil Lukáč.

Logická olympiáda pre najmenších sa aj tento rok bude niesť v duchu motta „Súťažíme, ale neprehrávame“, pretože víťazom je každé zapojené dieťa. Registrované materské školy dostanú od organizátorov testovací súbor ôsmich logických úloh zdarma a na konci súťaže taktiež certifikát pre každé dieťa o absolvovaní logickej olympiády.

Pedagogická fakulta PU sa už niekoľko rokov významnou mierou podieľa na rôznych projektoch a aktivitách určených nadaným žiakom. Patrí medzi spoluorganizátorov Logickej olympiády nadaných žiakov základných škôl a 8-ročných gymnázií. Každoročne organizuje odborný seminár Rozumieme nadaným, určený odborným a pedagogickým zamestnancom škôl a poradenských zariadení, rodičom detí a študentom vysokých škôl.

Foto: archív PF PU

ZMODERNIZOVANÉ DIAGNOSTICKÉ CENTRUM FAKULTY ŠPORTU

Anna POLAČKOVÁ

Diagnostické centrum Fakulty športu (FŠ) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove slúžiace na výučbu, výskum, ale aj diagnostické a poradenské služby pre športovcov, prešlo výraznou obnovou. Vďaka investícii vo výške 150-tis. eur sa dostalo na úroveň moderných zahraničných výskumných centier.

Diagnostické centrum FŠ PU, ktoré bolo založené v roku 2014, je odborným pracoviskom fakulty zabezpečujúcim komplexnú starostlivosť v oblasti diagnostiky v športe. V centre prebieha najmä edukačný proces študentov, ale realizujú sa v ňom i výskumné úlohy doktorandov a vysokoškolských učiteľov. „Pre športujúcu i nešportujúcu verejnú centrum poskytuje diagnostické a poradenské služby zamerané na pomoc pri oslabeniach spôsobených športom, resp. nedostatkom pohybovej aktivity,“ priblížil Pavol Čech, prodekan pre vedu a rozvoj FŠ, ktorý je zároveň aj koordinátorom centra.

Zmodernizovala sa infraštruktúra a obnovili sa priestory

Aktuálne ukončená čiastočná rekonštrukcia priestorov a modernizácia diagnostickej infraštruktúry bola realizovaná z účelovej dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v celkovej výške 150-tis. eur. Na modernizáciu a obnovu diagnostickej infraštruktúry bola použitá čiastka 130-tis. eur, zvyšných 20-tis. eur bolo vyčlenených na nevyhnutné stavebné úpravy. Tie boli zamerané na demontáž starej drevenej podlahy, vybúranie a úpravu sadrokartónových priečok, niveláciu betónovej podlahy s následným osadením povrchovej

vrstvy v podobe záťažového PVC a keramickej dlažby. Rekonštrukcia zahŕňala aj komplexnú výmenu elektroinštalácie a svetelných zdrojov zodpovedajúcich požiadavkám na realizáciu diagnostických procedúr.

Do centra pribudol unikátny prístroj

V rámci modernizácie diagnostickej infraštruktúry bol zakúpený profesionálny bežecký pás, bicyklový ergometer umožňujúci presné nastavenie záťaže a realizáciu množstva bežeckých či cyklistických záťažových testov športovcov. Do centra pribudol aj izokinetický dynamometer, ktorý je využiteľný

AKO NA VÝSKUM V CESTOVNOM RUCHU ALEBO AKO SA ZBAVIŤ STRAŠIAKA

Daniela MATUŠÍKOVÁ

Výskum je dôležitou súčasťou práce v akademickom prostredí. Prináša nové poznatky, obzory, no pre niektorých predstavuje aj oblasť, ktorá vzbudzuje strach z neznámeho. Z toho dôvodu bola na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu realizovaná prednáška na tému Výskumné metódy v turizme a hotelierstve - ako na to?

v tréningovej, rehabilitačnej, ale hlavne diagnostickej sfére podpory budovania výkonu športovcov a podpory zdravia bežnej populácie. Tento prístroj je svojou kvalitou a možnosťami realizácie diagnostiky svalovej sily jedinečným a zároveň prvým takýmto prístrojom na Slovensku. „Vďaka zrealizovanej obnove priestorov a modernizácii diagnostickej infraštruktúry je už možné v centre vykonávať komplexnú diagnostiku pohybových predpokladov športovcov rôznej výkonnosti, ako aj výrazne rozvíjať výskumný potenciál v oblasti starostlivosti o aktívne zdravie obyvateľstva prostredníctvom diagnostiky a poradenstva s ohľadom na pohybovú aktivitu,“ zdôraznil Pavel Ružbarský, dekan Fakulty športu. Zároveň doplnil, že aktuálnou infraštruktúrou sa Diagnostické centrum fakulty dostalo na úroveň moderných zahraničných výskumných centier.

Služby centra využívajú športovci z rôznych odvetví

Diagnostické centrum počas svojej činnosti spolupracovalo a spolupracuje s viacerými osobnosťami športu. Najviac je rozvinutá spolupráca s hokejistami, v rámci ktorej sa diagnostické centrum podieľalo na diagnostike hráčov A - mužstva HC Košice a HK Poprad. Služby diagnostického centra využívajú hokejisti aj individuálne, zo známych tvári z oblasti športu možno spomenúť Juraja Slafkovského, Erika Černáka, Tomáša Jurča či v minulosti Rastislava Staňu a mnoho ďalších. „Okrem hokeja sme spolupracovali aj s hádzanárskym klubmi, niekoľkonásobnými majstrami Slovenska, Juventou Michalovce a Handball teamom Tatran Prešov. V rámci volejbalových klubov sú to VK Mirad UNIPO Prešov či ženský klub VK Prešov. Na individuálnej báze spolupracujeme aj s futbalistami, atlétmi, cyklistami, plavcami, bežcami a športovcami ďalších športových odvetví,“ uzavrel Čech.

Foto: Roman KAZIMÍR

V priestoroch auly Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove sa v prvý decembrový deň uskutočnila odborná prednáška o tom, ako úspešne vkročiť do sveta výskumu. Prednášku viedla Dr. Maria Hadjielia Drotárová, PhD. z cyperskej vysokej školy Ctl Eurocollege Limassol, ktorá tam dlhoročne pôsobí ako vysokoškolská pedagogička a zároveň aj výskumníčka. Na svojej domácej inštitúcii na Cypre je vedúcou výskumu a svoju pozornosť dominantne orientuje na odvetvie cestovného ruchu. Vo svojej vedecko-pedagogickej činnosti inšpiruje mnohých k realizovaniu zaujímavých výskumných úloh a prispieva k poznaniu trhu cestovného ruchu v jeho detailoch.

Prednáška bola realizovaná v rámci série odborných prednášok, ktoré sa na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu a jej Katedre turizmu a hotelového manažmentu pravidelne organizujú, tento raz ako jedna z aktivít projektu 005PU-4/2022 – KEGA „Inovácia študijného programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v prvom stupni štúdia v študijnom odbore Ekonomika a manažment.“

Ako prednášajúci sú najčastejšie pozývaní odborníci z akademickej či vedeckej obce a najmä odborníci z praxe, ktorí prinášajú nový uhol pohľadu na teoretické východiská

jednotlivých tém a problémov. Spomínaná problematika bola prostredníctvom interaktívnej komunikácie prístupná všetkým študentom fakulty, no dominantne študentom turizmu, hotelierstva a kúpeľníctva. Tento bakalársky študijný program sa dlhoročne teší záujmu zo strany študentov. Svoju opodstatnenosť a kvalitu pravidelne dokazuje úspešnosťou absolventov, ktorí sa uplatňujú v širokej škále pozícií v službách podnikov cestovného ruchu.

Trh cestovného ruchu prechádza vzhľadom na významný vplyv pandemickej situácie neustálou transformáciou. Pandémia ho výrazne ovplyvnila a priniesla do globálnych podmienok nové trendy, ktorými je súčasný trh charakteristický. Pre potreby jeho dôkladnejšieho a hlbšieho poznania je preto potrebné realizovať kvalitný a kontinuálny výskum. S motiváciou podnietiť študentov k realizácii nových kvalitných štúdií, bakalárskych či diplomových prác ponúkla vo svojej prednáške naplnenej príkladmi Dr. Hadjielia Drotárová, PhD., návod na to, ako začať. Vzhľadom na termín organizovanej prednášky bola vhodná najmä pre študentov, ktorí sú aktuálne v končiacich ročníkoch a pracujú na svojich bakalárskych a diplomových prácach. Pre študentov nižších ročníkov bola ideálnou inšpiráciou, ako pristupovať k samotnému výskumu a najmä ako ho robiť s potešením.

SVETOVÁ KONFERENCIA ASOCIÁCIE PRE VÝSKUM HRANÍC

Martin LAČNÝ

Na svetovej konferencii o výskume hraníc v izraelskom meste Eilat boli prezentované čiastkové výstupy projektu APVV-21-0057, ktorý na Inštitúte politológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (FF PU) vedie prof. PhDr. Alexander Duleba, CSc.

Association for Borderlands Studies (ABS) je popredné medzinárodné vedecké združenie, ktoré sa venuje systematickému štúdiu hraníc, výmene ideí, informácií a výskumu tejto problematiky, ako aj procesov a komunit, ktoré tieto hranice vytvárajú. Asociácia bola založená v roku 1976 s pôvodným zameraním na výskum pohraničia USA a Mexika. Odvtedy sa v oblasti výskumu hraníc (border studies) samostatne vyprofilovali americká a európska škola výskumu hraníc. V súčasnosti zahŕňa členská základňa ABS vedcov a výskumníkov z univerzít, medzinárodných organizácií, občianskych združení a štátnych inštitúcií z 55 krajín Ameriky, Európy, Ázie a Afriky. Prostredníctvom ABS World Conference, ktorá sa koná každé štyri roky, asociácia vytvára medzinárodnú platformu pre odbornú diskusiu a kritické overovanie najnovších poznatkov z oblasti border studies na celom svete.

V dňoch 13. – 18. februára 2023 sa ABS World Conference konala

na Ben-Gurion University of the Negev na juhu Izraela v meste Eilat, ktoré sa nachádza na mieste stretu hraníc troch krajín – Egypta (Taba), Jordánska (Aqaba) a Izraela (Eilat) – a len zopár kilometrov severne od hranice medzi Jordánskom a Saudskou Arábiou, teda skutočne na rozhraní kontinentov a kultúr. Táto svetová konferencia bola zároveň interdisciplinárnym podujatím, prekračujúcim hranice vedných odborov, na ktorom sa stretli účastníci zastupujúci približne desiatku akademických disciplín, zdieľajúci postrehy a koncepty v rámci holistického prístupu k dynamike hraníc, ich funkciám a ich manažmentu. Oproti predchádzajúcim svetovým konferenciám o výskume hraníc sa signifikantne zmenil diskurz. Ak ešte pred niekoľkými rokmi boli na ABS World Conference vo Viedni a v Budapešti široko diskutovanými témami dôsledky odstraňovania hraníc (de-bordering) a opätovného zavádzania hraníc (re-bordering) od pádu Berlínskeho

múru, hlavným zameraním aktuálnej svetovej konferencie boli dopady pandémie a vojnového konfliktu na manažment hraníc, procesy hraničenia a pohraničné regióny. A ak sa v minulosti ešte veľa diskutovalo o fyzických hraniciach, sekuritizácii a teritóriách, na aktuálnom podujatí dominovali negeografické pohľady na socio-ekonomické, antropologické a behaviorálne dimenzie dynamiky hraníc.

Inštitút politológie FF PU, ktorý sa už vyše dekády výskumne orientuje na problematiku výskumu hraníc, bol na tomto vedeckom podujatí zastúpený Ing. Martinom Lačným, PhD., ktorý prezentoval čiastkové výstupy aktuálne riešeného výskumného projektu APVV-21-0057 Slovensko-ukrajinská cezhraničná spolupráca počas a po pandémii COVID-19: faktory a perspektívy, dopad na politiky.

Foto: Eyal Segal Photography

POLITOLÓGOVIA PREZENTOVALI SVOJU VÝSKUMNÚ ČINNOSŤ VO FÍNSKU

Emília MARIANČIKOVÁ, Anna POLAČKOVÁ

Zástupcovia Inštitútu politológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PU) sa koncom novembra zúčastnili konferencie The 19th ETMU days vo fínskom meste Joensuu, ktorá bola zameraná na migráciu a problematiku hraníc.

Inštitút politológie Filozofickej fakulty PU sa vo svojej výskumnej činnosti dlhodobo orientuje na cezhraničnú spoluprácu. V súčasnosti pracuje na výskumnom projekte APVV-21-0057 s názvom Slovensko-Ukrajinská cezhraničná spolupráca počas a po pandémii COVID-19: faktory a perspektívy, dopad na politiky. Realizovaný bude pod vedením prof. Alexandra Dulebu, ktorý na Inštitúte politológie pôsobí od roku 2010, taktiež je analytikom Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku a poradcom premiéra SR pre Ukrajinu. Dlhodobo sa venuje komplexnej analýze dopadu meniaceho sa charakteru vonkajšej hranice EÚ na slovensko-ukrajinské pohraničné regióny.

Práve s uvedeným projektom súvisí aj pracovná cesta zástupcov Inštitútu politológie Filozofickej fakulty vo Fínsku, trvajúca od 22. do 26. novembra 2022. Ing. Martin Lačný, PhD., Mgr. Anna Polačková PhD. a Mgr. Emília Mariančíková absolvovali v Helsinkách konzultáciu k metodológii výskumu so zástupcom Karelian Institute, University of Eastern Finland, prof. Jussim Lainem, s ktorým Inštitút politológie spolupracuje od roku 2016. Aktívne sa zúčastnili aj medzinárodnej konferencie The 19th Etmu Days, ktorá sa uskutočnila na pôde Itä-Suomen yliopisto - University of Eastern Finland (UEF). V rámci pracovnej skupiny orientovanej na výskum aktivistov v praxi so zameraním na otázky

metodológie a etiky, predstavili uvedený výskumný projekt, predmetom ktorého je skúmanie dopadov konkrétnych opatrení počas pandémie COVID-19 a vojny na režim slovensko-ukrajinskej hranice, dôsledkov na nadnárodných (inštitúcie Európskej únie), národných (centrálne orgány Slovenskej republiky) a regionálnych aktérov vo vzťahu k cezhraničnej spolupráci, dopady na implementáciu cezhraničných projektov či zmeny vnímania ovplyvňujúce formovanie strategických preferencií miestnych a regionálnych aktérov cezhraničnej spolupráce vplyvom pandémie a vojny.

Veľkým úspechom pracovnej cesty vo Fínsku bolo aj nadviazanie ďalšej spolupráce so špičkovými odborníkmi v oblasti Border Studies. Prof. Henk van Houtum ako jedna z najvýznamnejších osobností Európskej školy Border Studies, taktiež zakladateľ a koordinátor Nijmegen Centre for Border Research, sa stal novým členom redakčnej rady vedeckého časopisu *Annales Scientia Politica*.

Inštitút politológie FF PU realizuje výskum slovensko-ukrajinských hraníc ako prvý, keďže doteraz nebol predmetom žiadneho z komplexných výskumných projektov na európskej úrovni. Uvedený výskumný projekt je pokračovaním výskumnej činnosti vo vzťahu k cezhraničnej spolupráci Slovenska a Ukrajiny, pričom nadväzuje na úspešne implementovaný projekt APVV-15-0369 Asociačná dohoda EÚ s Ukrajinou a cezhraničná spolupráca medzi Slovenskom a Ukrajinou: dôsledky a príležitosti.

Foto: archív autoriek

NÁVŠTEVA UNIVERZÍT V NEPÁLE A BHUTÁNE

Alena KAČMÁROVÁ, Zuzana POKLEMOVÁ

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity (PU) v Prešove a Fakulta humanitných a prírodných vied PU zintenzívnili v rámci projektov schémy ERASMUS+ KA107 – „Mobility mimo EÚ“ spoluprácu s Bhutánom a Nepálom. Okrem prednášok a diskusií so študentami bola počas stretnutí s vedením a vyučujúcimi navštívených fakúlt predstavená Prešovská univerzita s dôrazom na možnú budúcu výskumnú i edukačnú spoluprácu oboch univerzít.

Na prelome októbra a novembra 2022 sme realizovali dve pracovné cesty, a to v rámci dvoch projektov schémy ERASMUS+ KA107 – „Mobility mimo EÚ“, Spolupráca s partnerskými krajinami – International Credit Mobility. Do projektu zameraného na zintenzívnenie spolupráce s Tribhuvan University a Mountain Nepal Academy v Kathmandu (Nepál) bola zapojená Fakulta humanitných a prírodných vied, Filozofická fakulta a Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove (PU). Do projektu zameraného na zintenzívnenie spolupráce s Royal University of Bhutan (Sherubtse College a Samtse College of Education) bola zapojená Fakulta humanitných a prírodných vied a Filozofická fakulta PU. Za FHPV (Katedra geografie) do Nepálu vycestovala doc. RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD. a za FF

(Inštitút prekladateľstva a tlmočníctva) prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD. Pre návštevu Bhutánu túto dvojicu doplnila doc. Ing. Mgr. Zuzana Poklembová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce FF).

V priebehu pracovnej cesty sme sa zúčastnili viacerých pracovných stretnutí na inštitúciách v Nepále aj v Bhutáne. Spolupráca s nepálskymi inštitúciami je zameraná na turizmus, vysokohorský turizmus a angličtinu ako lingua franca v oblasti turizmu. Spolupráca s bhutánskou univerzitou okrem týchto oblastí zahrnuje aj sociálnu prácu. Počas stretnutí so zástupcami Nepal Mountain Academy sme okrem zaujímavých diskusií mali tiež možnosť vidieť prípravu študentov na výstup. Počas pracovnej cesty v Bhutáne sme navštívili dve fakulty – Sherubtse College

a Samtse College of Education. Súčasťou programu boli stretnutia s vedením fakúlt, s vybranými vyučujúcimi a so študentmi. Počas stretnutia s vedením fakúlt a s vyučujúcimi sme predstavili našu univerzitu, aktivity a štruktúru našich fakúlt, inštitútov a katedier s dôrazom na možnú budúcu výskumnú i edukačnú spoluprácu oboch univerzít. Stretnutie so študentmi malo formu prednášok. Na Sherubtse College odznela prednáška prof. PaedDr. Aleny Kačmárovej, PhD. „English as a Lingua Franca in Tourism“ („Angličtina ako Lingua Franca v turizme“) a na Samtse College of Education doc. Ing. Mgr. Zuzana Poklembová, PhD. prednášala na témy „Social System and Social Services in Slovakia“ („Sociálny systém a sociálne služby na Slovensku“) a „Self-care of Social Workers and Academics in Slovakia and Selec-

ted EU Countries” („Starostlivosť o seba sociálnych pracovníkov a akademikov na Slovesnku a vo vybraných krajinách Európskej únie“). Po prednáškach prebiehala diskusia so študentmi. Obe návštevy nám umožnili získať

skúsenosť s inou - aj akademickou - kultúrou, ale tiež odhalili študentské univerzálie. Načrtli sa isté možnosti spolupráce a veríme, že ich dokážeme postupom času naplniť. V krátkom čase by k nám mali zavítať kolegovia z týchto uni-

verzít a stretnúť sa s nami a s ostatnými zapojenými stranami. Radi ich privítame a oplatíme im ich pohostinnosť.

Foto: archív autoriek

ERASMUS INFO DAY NA FMEO

Eva BENKOVÁ

Oddelenie zahraničných vzťahov Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu zorganizovalo 6. decembra 2022, pod vedením pani prodekanke Mgr. Evy Benkovej, PhD., informačný deň venovaný programu Erasmus+. Organizovanie Erasmus Day na fakulte má už dlhoročnú tradíciu, ktorú na dva roky prerušila pandémia. Cieľom fakultného Erasmus Day je motivovať študentov a zamestnancov fakulty k prihláseniu sa na študentské a zamestnanecké mobility.

Program odštartovali v aule fakulty na Konštantínovej ulici univerzitné Erasmus+ koordinátorky Mgr. Vanda Tarbajová a Mgr. Ema Fričková, ktoré študentom odprezentovali príležitosti pre Erasmus+ študijné pobyty a stáže. Podrobne opísali jednotlivé možnosti vycestovania do zahraničia, ako aj presný postup a podmienky prihlásenia sa na mobilitu.

Nechýbali zaujímavé a autentické prezentácie študentov, ktorí sa už mobilít v zahraničí zúčastnili. Študent turizmu, hotelierstva a kúpeľníctva Tomáš Hohoš prítomným priblížil, ako vyzerala jeho študijná mobilita v portugalskej Bragançe. So skúsenosťami zo stáže v Českej republike sa svojou prezentáciou a originálnym videom podelila študentka Katarína Ondo-Eštoková.

Po prednáškach pokračoval program Erasmus Day v priestoroch fakulty, kde pani prodekanke privítala viacerých študentov a zamestnancov, ktorých možnosť zúčastniť sa Erasmus+ mobility zaujala a chceli sa dozvedieť bližšie informácie. Na ich otázky odpovedali okrem pani prodekanke, aj univerzitné koordinátorky a katedroví koordinátori Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu.

V rámci samotného programu Erasmus+ majú v súčasnosti študenti manažmentu možnosť vycestovať do 15 krajín a absolvovať časť štúdia na 42 zahraničných školách. V minulom akademickom roku sa Erasmus+ mobilít za účelom štúdia zúčastnilo 15 študentov a na stáž vycestovali 4 študenti.

Okrem programu Erasmus+ majú študenti FMEO možnosť vycestovať do zahraničia aj prostredníctvom iných grantových schém (SAIA, CEPUS, Akcia Rakúsko – Slovensko). Fakulta poskytuje študentom taktiež možnosť absolvovať povinnú odbornú prax v zahraničí u siedmich zahraničných partnerov fakulty v USA, Taliansku, Írsku, Grécku, Španielsku, Českej Republike či na Cypre, s ktorými má fakulta podpísané bilaterálne dohody o spolupráci.

Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu si plne uvedomuje význam internacionalizácie vysokoškolského prostredia a svojim študentom a zamestnancom poskytuje vynikajúce možnosti získať cenné pracovné aj osobné skúsenosti v zahraničí prostredníctvom rôznych grantových schém.

Foto: archív autorky

STRETNUTIE PARTNEROV PROJEKTU INDEHEP

Vincent SEDLÁK, Mária KONEČNÁ, Jana GAL'OVÁ, Andrea BABEJOVÁ

Naša univerzita sa stala hostiteľskou organizáciou už piateho podujatia zo série konferencií, dielní a tréningov v rámci programu ERASMUS+ KA2. „Integrated E-Learning Systems Training“ sa niesol v duchu inovácií v elektronickom vzdelávaní a zúčastnilo sa ho viac ako 40 účastníkov.

Členovia Katedry biológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove (FHPV PU) zorganizovali v termíne 16. až 20. januára 2023 na pôde našej univerzity podujatie „Integrated E-Learning Systems Training“ pre partnerov projektu INDEHEP (INnovative Digital DEvelopment of HEalth Pedagogics). Projekt realizujeme s partnerskými univerzitami: Debrecínskou univerzitou (Fakulta zdravotných vied, Nyíregyháza, Maďarsko), Univerzitou Sapientia (Fakulta technických a humanitných vied, Târgu Mureș, Rumunsko), Univerzitou J. Selyeho v Komárne a Maďarskou asociáciou pre digitálne vzdelávanie (MDOE, Budapešť). Bohatý program tréningu ponúkal prednášky a dielne zamerané primárne na prípravu a obsah e-learningu, teda na moderné vzdelávacie aplikácie a možnosti ich využitia v didaktickom procese jednotlivých predmetov. Digitálne vzdelávanie je vysoko aktuálnou témou, ktorej je potrebné venovať sa aj na takýchto vedecko-pedagogických fórach. E-learning nadobúda význam najmä

v dôsledku odznievajúcej pandémie, predovšetkým pre jeho obrovský prínos v modernizácii edukačného procesu na univerzitách, ale aj na stredných a základných školách. Z tohto hľadiska je nevyhnutný ďalší rozvoj digitálnych kompetencií našich pedagógov a študentov (budúcich pedagógov).

Program podujatia obohatili svojimi príspevkami aj naše kolegyne z Pedagogickej fakulty PU (Hedviga Hafíčová, Tatiana Dubayová a Renáta Bernátová). Ich prednášky boli zamerané na hodnotiace nástroje v prostredí Moodle a pedagogicko-psychologické princípy online hodnotenia, resp. Na univerzitné vzdelávanie s podporou Moodle. Do programu podujatia prispel aj náš kolega Radko Modránsky z Centra výpočtovej techniky PU s prednáškou o možnostiach výučby prostredníctvom MS Teams. Prezentované príspevky prednášok a dielní boli zamerané na systémy riadenia vzdelávania a LMS Moodle, používanie Google Classroom, definície, obsahové prvky a metodi-

ku zostavovania e-book, metodiku e-twinningu, vývoj multimédií v Moodle (H5P), efektivitu e-learningu, analytiku v Moodle LMS, integráciu digitálnych vzdelávacích nástrojov do Moodle, zdravotníctvo budúcnosti v IT prístupe (robotika, genetika, osobná medicína, aplikácie); a tiež na pilotnú výučbu používania digitálnych nástrojov v triede v príprave učiteľov základných škôl. Praktickú časť programu sme zavřšili návštevou a prehliadkou Fakulty zdravotníckych odborov (FZO), ktorá bola spojená s prezentáciou jednotlivých pracovísk a špecializovaných učební – za čo patř veľká vďaka kolegom a vedeniu FZO. Program podujatia bol pre našich partnerov obohatený o prehliadku centra mesta Prešov, návštevú Konkatedrály sv. Mikuláša a návštevú Slovenského technického múzea Solivar.

Projekt bude následne pokračovať vo forme krátkych pracovných mítingov zameraných na koordináciu partnerských organizácií pri kreovaní elektronickej knihy ako aj materiálov pre e-learning ako hlavných výstupov projektu INDEHEP. Elektronická kniha aj e-learning budú obsahovo zamerané na príspevky jednotlivých tréningov a dielní, ktoré budú bohato rozpracované teoreticky s možnosťou praktickej aplikácie do edukačného procesu s dôrazom na oblasti biológie a genetiky, zdravej výživy a životného štýlu, sociológiu zdravia, prevenciu alkoholizmu a drogovej závislosti, zdravotnú starostlivosť, prax hygienickej prevencie, inovatívny dizajn pedagogického procesu a informačno-komunikačné technológie v zdravotníckom vzdelávaní. Nadobudnuté výsledky budú prezentované na pripravovanej konferencii, ktorá sa uskutoční v septembri na pôde Univerzity J. Selyeho v Komárne. Všetkým participantom ďakujeme za účasť a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Foto: Vincent SEDLÁK

EXKURZIA PEDAGÓGOV A ŠTUDENTOV V NEMOCNICI BORY

Jana CUPEROVÁ, Dagmar MAGUROVÁ

Nemocnica Bory je najmodernejšia koncová nemocnica na Slovensku a má ambíciu poskytovať plánovanú a akútnu zdravotnú starostlivosť na najvyššej európskej úrovni, ktorá bude plne hrazená z verejného zdravotného poistenia. Dňa 23. februára 2023 sa pedagógovia a študenti Katedry ošetrovateľstva zúčastnili odbornej exkurzie v nemocnici Bory Bratislava.

V úvode odbornej exkurzie predstavila Lucia Lieskovská, manažérka vzdelávania pre zdravotnícke pozície, filozofiu poskytovania zdravotnej starostlivosti, ktorá je holistická a propacientsky orientovaná. O systéme práce sestier a ďalších zdravotníckych pracovníkov nás informovali nemocniční manažéri zmeny Katarína Šromovská a Zdenko Dugas. Katarína Šromovská je absolventkou Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove. Takmer dvanásť rokov pôsobila vo Veľkej Británii, najmä ako špecializovaná sestra na urgentnom príjme. Približne rok pracovala aj ako zdravotná dôstojníčka na amerických zaoceánskych výletných lodiach a po tejto skúsenosti sa opäť vrátila do Británie na urgent do University College Hospital v Londýne. Pre účastníkov exkurzie bola najzaujímavejšia komentovaná prehliadka jednotli-

vých častí nemocnice. V nemocnici Bory sa nachádza 14 špičkových operačných sál, urgentný príjem novej generácie, osem intímnych pôrodných izieb namiesto boxov, centrálna robotická prípravovňa liekov, zdravotná starostlivosť organizovaná v multidisciplinárnych programoch, inovatívne procesy a moderné rádiodiagnostické vybavenie, jednolôžkový štandard pre pacienta či liečivé prostredie. Veľmi dôležitým faktom bolo jasné deklarovanie nastavenia kompetencií všetkých zdravotníckych a nezdravotníckych pracovníkov. Ďalším bonusom pre odbremenenie sestier od administratívy je prenesenie niektorých činností na recepcie pracovísk, ale aj elektronizácia zaznamenávania vykonaných ošetrovateľských postupov. Príkladom môže byť to, že sestra bude mať mobilnú sesterskú stanicu v podobe liekového vozíka, v ktorom bude

mať prístup k dokumentácii, liekom a k meraniu vitálnych funkcií pacientov. Zdravotnícki pracovníci budú môcť využívať potrubnú poštu s rýchlosťou päť metrov za sekundu. Bude im primárne slúžiť na rozvoz biologického materiálu, niektorých liečiv alebo v prípade potreby aj na prepravu dokumentov. Keďže sestry budú odbremenené od rôznych administratívnych, prevádzkových, logistických alebo iných povinností, budú mať logicky väčší priestor venovať sa pacientom, viac s nimi komunikovať, ale aj sa venovať vlastnému sebarozvoju. Exkurzie sa zúčastnili študenti prvého až tretieho ročníka bakalárskeho štúdia a prváci magisterského štúdia ošetrovateľstva. Z pedagógov J. Cuperová, D. Magurová, A. Lengyelová, A. Obročníková, T. Šantová, Z. Šimová, L. Tkáčová.

Foto: archív autoriek

INŠTITÚT EDUKOLÓGIE A SOCIÁLNEJ PRÁCE NA KONFERENCII V POPRADE

Lívia PASTRNÁKOVÁ

Dňa 17. 2. 2023 sa v reprezentatívnej atmosfére veľkej zasadacej miestnosti Mestského úradu v Poprade konala medzinárodná konferencia Význam včasnej diagnostiky a intervencií u detí s podozrením na poruchy autistického spektra (PAS), na ktorej sa zúčastnila členka Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Mgr. Lívia Pastrnáková, PhD., spolu so študentkou druhého ročníka bakalárskeho stupňa odboru sociálna práca Anastasiou Symochko. Obe účastníčky konferencie z našej univerzity sa výskumne zameriavajú na problematiku porúch autistického spektra.

Hlavným organizátorom podujatia bolo Centrum včasnej intervencie Prešov, n. o. s podporou Autisti-Prešov. Podujatie bolo realizované v rámci projektu Mobilná aplikácia na včasné zachytenie detí s autizmom pre marginalizované skupiny, ktorý je podporený z programu ACF – Slovakia a finančne krytý z Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021. Správcom projektu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Konferenciu svojim príhovorom otvorila Mgr. Eva Turáková, riaditeľka Súkromnej spojenej školy AutistiPrešov. Výnimočné bolo praktické predstavenie ASDetect – mobilnej aplikácie na včasný záchyt malých detí s rizikom PAS, a to menovite Mgr. Katarínou Gromošovou a Mgr. Líviou Michnovičovou. Účastníkov a účastníčky konferencie potešil videopozdrav profesorky Cheryl Dissanayake OAM FASSA, riaditeľky a predsedníčky Centra výskumu autizmu Olgy Tennison na Univerzite La Trobe v Melbourne v Austrálii, kde vznikla prezentovaná mobilná aplikácia ASDetect. V ďalšej časti konferencie boli predstavení partneri, o. z. Cesta von s prezentáciou Mgr. Paulíny Masarykovej a Akademické centrum výskumu autizmu (ACVA) Bratislava s aktívnym vystúpeniami MUDr. Silvie Hnilicovej a Mgr. Hany Celušákovéj, PhD., z Fyziologického ústavu Lekár-

skej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde sa aktívne venujú výskumu autizmu. Zahraničné zastúpenie zabezpečila svojou hlavnou prednáškou PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D. z NAUTIS, z. ú. Praha, ktorá je českou priekopníčkou výskumu problematiky autizmu. Svoju špecifickú metódu práce s autistickým detským klientom, Program O.T.A. pre batolátá s PAS predniesla PhDr. Romana Straussová, Ph.D., z Centra terapie autizmu, Praha. Na menovanú odborníčku nadväzovala prezentácia rodičov dieťaťa s autizmom, ktorí predstavili Včasnú intervenciu a metódu O.T.A. v praxi, a to konkrétne na prípadovej štúdii svojho syna, za čo im patrila veľká vďaka a ocenenie publika. Medzi ďalšie predstavené organizácie venujúce sa problematike PAS v praxi patrili Centrum detskej reči v Trnave – PhDr. Dana Buntová, PhD.; ABA centrum Bratislava – Mgr. Zuzana Hollá, BCBA; VIA ABBA Košice a Zvolen – Mgr. Zuzana Maštenová, BCBA; Terapeutické ihrisko Janka, o. z. Poprad – Mgr. Jana Repaská MOT, OTR. Za pedopsychiatrov vystúpila MUDr. Zuzana Sekelská z PEDOPSYCHIATRIA s. r. o. Košice a klinická psychologička Mgr. Ľudmila Bíšová z PSYCH-CENTRUM, Košice.

Čo nám táto konferencia priniesla? V prvom rade uvedomenie si, že vývoj problematiky PAS ide dopredu nesmiernou rýchlosťou a že to, čo

pri riešení tejto problematiky platilo pred 10 rokmi, už neplatí. Ďalej nás obohatilo zistenie, že sa musíme prispôbovať rastúcemu množstvu klientov s PAS, ako aj novým metódam práce s týmto typom klientov. Je to aj výzva pre klinickú sociálnu prácu v budúcnosti. Zaujímavým bolo tiež zistenie, že na Slovensku máme naformulované štandardné operačné postupy, ktoré vydala komisia ministerstva zdravotníctva pre PAS, a ktoré nám doposiaľ neboli známe. A v neposlednom rade nás zaujala informácia o tom, že v blízkej dobe sa stane 11. revízia medzinárodnej klasifikácie chorôb v rámci diagnostikovania PAS záväznou, a že sa doposiaľ známa triáda poškodení typických pre autizmus zúžila na problémy v oblasti sociálnej komunikácie, ktorá je (ako bolo prezentované na konferencii) u klientov s PAS narušená vždy.

Chceme sa poďakovať CVI Prešov, AutistiPrešov a Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove za možnosť zúčastniť sa na prínosnej medzinárodnej konferencii, ktorá obohatila náš profesijný rast.

Pracovná cesta bola financovaná z projektu KEGA č. 027PU-4/2022 s názvom Transfer digitálnych technológií do inovácie metodiky odbornej praxe v pregraduálnej príprave študentov sociálnej práce, hlavnou riešiteľkou je prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA.

REFLEXIA KONFERENCIE Z POHL'ADU ŠTUDENTKY SOCIÁLNEJ PRÁCE

Anastasiia SYMOCHKO

Klienti s poruchou autistického spektra sú cieľovou skupinou, ktorou by som sa chcela ako sociálna pracovníčka v budúcnosti zaoberať, preto sa snažím rozširovať svoje vedomosti v danej oblasti záujmu. Práve medzinárodná konferencia, ktorá sa uskutočnila v Poprade dňa 17. 02. 2023, sa venovala Významu včasnej diagnostiky a intervencií u detí s podozrením na poruchy autistického spektra (PAS).

Odborníci na konferencii zo svojej profesijnej perspektívy priblížili danú problematiku, čo mi rozšírilo prehľad o PAS. Každý vystupujúci podľa mňa dobre obsiahol tému, ktorej sme sa tam venovali, a podal čo najnovšie a najkvalitnejšie informácie. Mimoriadne prínosnými pre mňa boli prednášky Mgr. Kataríny Gromošovej, Mgr. Hany Celušákovvej, PhD. a PhDr. Kateřiny Thorovej, PhD., pretože tieto výskumníčky popísali veľmi podstatné a dôležité rozmery PAS, ktoré má poznať nielen psychológ, špeciálny pedagóg, logopéd, sociálny pracovník a pod., ale aj každý rodič, ktorý už má alebo by ešte len chcel mať deti. Pre každého je totiž dôležité, aby vedel včasne zachytiť PAS a požiadať o kvalitnú pomoc potrebných odborníkov. Jednou z možností, ako túto chorobu identifikovať u malých detí vo veku od 12 do 30 mesiacov, je mobilná aplikácia ASDetect. Rodičia si môžu porovnávať videá ukazujúce dieťa s autizmom a bez autizmu a vyplňať dotazníkové otázky, pričom okamžite po skríningu získajú vyhodnotenie. Aplikácia je bezplatná a je voľne dostupná aj v slovenčine, čo je určite pozitívne pre menej vzdelaných a finančne zabezpečených ľudí, najmä pre marginalizované skupiny, ktoré

vďaka tejto inovácii majú prístup k skríningu a po vyhodnotení v prípade potreby majú možnosť čo najskôr vyhľadať odborníkov. Ako som už spomínala, včasná diagnostika PAS je veľmi dôležitá, a to nielen zo strany rodičov, ale aj špecialistu, na ktorého sa rodičia obrátia. Vo svojej prezentácii Mgr. Hana Celušáková, PhD. hovorí, že diagnózu môže stanoviť len pedopsychiater, a to pomocou analýzy kognitívnych schopností, verbálnej komunikácie, komorbidít, porúch učenia a za využitia diagnostických metód, akými sú napr. ADI-R a ADOS-2, o ktorých bola počas konferencie reč. Šesť „autistických“ príbehov z Českej republiky, ktoré ilustrujú systémové bariéry pri pochopení a identifikácii autizmu, v dôsledku čoho sú PAS často chápvané ako diagnóza len „vybranej“ skupiny ľudí, rozoberala PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D. Vo svojom príspevku rozoberala komorbiditu v autizme, priblížila, prečo je dôležitá včasná diagnostika, a hovorila tiež o skupine ľudí, ktorí sú najviac ohrození nesprávnou diagnostikou. Neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej konferencie a veľkým prínosom pre všetkým prítomných bol príbeh rodiny Forejtar, ktorá má dieťa s autizmom. Rodina porozprávala o vlastnej životnej

skúsenosti, načrtla, kedy u svojho dieťaťa zachytili poruchu autistického spektra, čím sa prejavovala, ako postupovali prvý rok, aby ich dieťa pustilo do tzv. „svojho sveta“, koho z odborníkov požiadali o pomoc a ako to ich syn zvláda teraz.

Mňa toto podujatie veľmi namotivovalo aj naďalej sa venovať problematike porúch autistického spektra, stále rozvíjať svoje poznatky v danej oblasti a v budúcnosti byť vysokokvalifikovanou odborníčkou v odbore sociálna práca, aby som poskytovala čo najkvalitnejšie sociálne služby ľuďom, ktorí sa ocitli v ťažkých životných situáciách.

Na záver by som chcela pekne poďakovať všetkým organizátorom a odborníkom, ktorí sa venujú autizmu celý svoj profesijný život a chcú posunúť tieto informácie aj nám, aby čoraz viac ľudí vedelo, ako včasne identifikovať autizmus a ako pri ňom ďalej postupovať. Veľkú vďaka chcem vyjadriť aj Mgr. Eve Turákovovej, ktorá bola iniciátorkou tejto konferencie a všetkých jej účastníkom a účastníčkam predstavila 15 rokov žitia spoločného sna v časopise Svet autizmu.

Foto: archív autorky

OPRÁŠENÉ ZNALOSTI JAZYKA VĎAKA PROGRAMU ERASMUS+

Tünde DZUROV VARGOVÁ

Erasmus+ prináša mnoho výhod pre vysokoškolských pedagogických zamestnancov, pretože majú príležitosť prednášať na prijímajúcej vysokej škole v krajinách zapojených do programu. Začiatkom marca 2023 som sa zúčastnila prostredníctvom programu Erasmus+ učiteľskej mobility v Maďarsku. Mobilita sa uskutočnila na Panónskej univerzite v meste Veszprém, konkrétne na Katedre turizmu Fakulty podnikania a ekonómie.

Veszprém je krásne mesto neďaleko jazera Balaton, kde turizmus najmä v letnej turistickej sezóne naozaj prekvitá. Vďaka tohtoročnému titulu Európskeho hlavného mesta

kultúry 2023 prebiehajú v meste veľké infraštruktúrne prestavby, súčasťou ktorých je aj rekonštrukcia okolia univerzity. Odohrávajú sa tam prípravy na kultúrne aktivity, ktoré

vyvrcholia v lete, a všetci vrátane budúcich pracovníkov v turizme sú už veľmi nadšení. V rámci svojej mobility, na ktorú som sa tešila aj z dôvodu oprášenia si jazykovej znalosti maďarčiny, som spoznala mnoho príjemných ľudí z radov kolegov aj študentov. Ich zanietenosť pre výučbu aj pôsobenie v turizme je obrovská. Prijali ma veľmi srdečne a moja dôsledná jazyková príprava bola opodstatnená. Zúčastnila som sa nielen výučby v oblasti turizmu, v rámci ktorej som prednášala o dôležitosti kvality pri poskytovaní služieb v hotelierstve a v turizme všeobecne, ale aj seminárov, na ktorých študenti s nadšením prezentovali v skupinách svoje výstupy na zadanú tému. V rámci prednášky na hodine marketingu v turizme som poslucháčom odpredzentovala nové trendy a inovácie v danej oblasti. Každá prednáška sa končila množstvom otázok nielen z príslušnej problematiky, ale aj z oblasti štúdia na Slovensku, konkrétne na Prešovskej univerzite v Prešove. Študentov zaujal aj bohatý potenciál rozvoja turizmu na Slovensku a úroveň poskytovaných služieb v jednotlivých tunajších zariadeniach. Súčasťou mobility boli aj stretnutia s vedením fakulty a vedecko-výskumnými pracovníkmi v turizme.

Mobilita mi otvorila dvere aj smerom k Maďarsku, čo prináša výhody v spájaní vedecko-pedagogických pracovníkov v rôznych aktivitách. Najčastejšie pôjde o spoločnú publikačnú aktivitu, uchádzanie sa o medzinárodné projekty na jednotnej báze, resp. účasť na medzinárodných konferenciách, ktoré jednotlivé inštitúcie organizujú. Som vďačná za túto príležitosť pre svoj profesionálny rozvoj a trozvoj komunikačných zručností v cudzom jazyku.

Foto: archív autorky

PREDNÁŠKA DOCENTKY JANY PITEKOVEJ MALA U ŠTUDENTOV VEĽKÝ OHLAS

Anna ŠENKOVÁ

Dňa 14. februára 2023 zorganizovala Katedra turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove pre študentov a pedagógov odbornú prednášku doc. Ing. Jany Pitekovej, PhD. na tému Neexistuje krajšia práca ako v cestovnom ruchu a krajšia veda ako ekonómia.

Pani doc. Ing. Jana Piteková, PhD., aktuálne pôsobí na Katedre manažmentu Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Dlhodobu sa venuje ekonómii a cestovnému ruchu, v ktorom spolu s manželom aj podniká. Je mamou štyroch detí. V roku 2022 vydala vedeckú monografiu s názvom *Dva svety cestovného ruchu na Slovensku*, ktorá originálnym spôsobom aplikuje poznatky ekonómie do cestovného ruchu ako jedného z dôležitých národohospodárskych odvetví. Autorka v nej systematicky popisuje dve na seba nadväzujúce historické obdobia, a to od druhej polovice 19. storočia do roku 1947 (trhová ekonomika – prvý svet) a od roku 1948 do roku 1989 (centrálne riadená ekonomika – druhý svet). Ide o zásadne rozdielne ekonomické systémy, ktorých podstatu vysvetľuje aj pre laikov zrozumiteľnými komentármi. Dôraz kladie na oblasti, ktoré obidva svety spájajú - túžbu cestovať, spoznávať, oddýchnuť si, pretože krása cestovného ruchu spočíva v tom, že v sebe snúbi pokoj, poznanie, zdravie a zároveň živobytie. Vo svojej prednáške, ktorá mala

veľký ohlas u študentov najmä študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, pani docentka zrozumiteľným a originálnym spôsobom predstavila vzácnu symbiózu teoretických poznatkov vysokoškolskej pedagogičky s vlastnými praktickými skúsenosťami podnikateľky v cestovnom ruchu. Upútala študentov priznaním, že do ekonómie sa zaľúbila už vo svojich osemnástich rokoch - rovnako ako aj do svojho manžela - a obojím svojim láskam je verná doteraz. Zdôraznila, že jej cieľom pri písaní monografie bolo, aby študenti vnímali ekonómiu ako úžasnú vedu, ktorá vysvetľuje správanie sa ľudí či už z pozície domácnosti, podniku, resp. štátu v diametrálne odlišných ekonomických podmienkach. Jej úsilie smeruje tiež k zvýrazneniu jedinečnosti cestovného ruchu, pretože túžba spoznávať, cestovať, oddýchnuť si a načerpať novú energiu nás sprevádza bez ohľadu na to, akým spôsobom sú usporiadané ekonomické vzťahy. O tom, že sa jej podarilo vzbudiť záujem a možno aj zmeniť názory študentov na prístup k štúdiu náročných profilových predmetov, akými sú

makroekonómia a mikroekonómia, svedčili aj zaujímavé otázky študentov a dlhotrvajúci potlesk. Sme radi, že si pani docentka našla čas aj na našich študentov a odchádzala od nás s príslubom budúcej spolupráce.

Odborná prednáška bola realizovaná ako jedna z aktivít v rámci riešenia projektu KEGA 005PU-4/2022 „Inovácia študijného programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v prvom stupni štúdia v študijnom programe Ekonómia a manažment“.

Foto: archív Jany PITEKOVEJ

VIDITEĽNOSŤ UNIVERZITY ALEBO AKO FMEO DOSPELO K NOVÉMU PARTNERSTVU

Daniela MATUŠÍKOVÁ

V súčasnej dobe výraznej internacionalizácie univerzít a digitálnych zdrojov je dôležité, aby univerzita a jej možnosti boli viditeľné a ľahko dostupné pre široké publikum, a to nielen v domácich podmienkach. Z tohto dôvodu je dlhodobou snahou Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove (FMEO PU) ponúkať čo najdetailnejšie informácie o svojich možnostiach, aktivitách či úspechoch, ktoré dosiahla. Vďaka tomu sa podarilo vytvoriť aj priestor na budúcu spoluprácu s novou partnerskou inštitúciou z Belgicka.

Dňa 20. 03. 2023 FMEO privítala zahraničnú návštevu akademikov a študentov z vysokej školy Haute École Charlemagne v Liège. Stretnutie boli iniciované zo strany belgických študentov odboru turizmus, ktorí kontaktovali Mgr. Moniku Pastirovú zo zahraničného oddelenia fakulty. V rámci svojho štúdia na bakalárskom stupni v druhom ročníku štandardne organizujú zahraničnú exkurziu.

Na základe zadania pedagóga Jean-Françoisa Schepersa a jeho kolegýň Rosy Calvo a Maud Dehousse bolo tohto roku vybrané Slovensko ako krajina s bohatým potenciálom, avšak doposiaľ pomerne málo prebádaná v rozmere aktívneho zahraničného turizmu. Úlohou študentov v rámci tejto exkurzie bolo skoncipovať zaujímavý itinerár, zabezpečiť dopravu, získať čo najviac finančných zdrojov prostredníctvom sponzorských darov a celý výlet úspešne zrealizovať (v trvaní 5 dní v zadanej krajine). Tejto úlohy sa tohtoroční druháci zhostili vynikajúco a zostavili obsahovo rôznorodý a atraktívny

program. Naplnili ho aktivitami spätými s kultúrnym, historickým či prírodným dedičstvom krajiny, ako aj stretnutím so zástupcami inštitúcie s veľmi podobným študijným portfóliom. Na základe iniciatívy študentky Sarah Goblet a informácií o Katedre turizmu a hotelového manažmentu FMEO, ktoré spolu s kolegami našla na internete, bolo zorganizované stretnutie na pôde FMEO. Prednášky o Slovensku, fakulte a prehliadke mesta s doc. PhDr. Danielou Matušikovou, PhD., predchádzalo privítanie prodekanou pre zahraničné vzťahy a všetkými členkami Katedry turizmu a hotelového manažmentu. Následne hostia viedli dialóg s domácimi študentmi bakalárskeho štúdia v študijnom programe turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo. Vo vzájomnej komunikácii ich zaujímala štruktúra predmetov zameraných na turizmus, počet vyučovaných cudzích jazykov, terénne exkurzie či odborná prax. Z hľadiska trávenia voľného času ich otázky smerovali k informáciám o možnostiach, ako efektívne skĺbiť vysokoškolské

štúdium so študentským životom v meste a v regióne. Mimoriadne ich oslovila možnosť slovenských študentov cestovať v rámci krajiny vlakmi bezplatne.

Prvým dňom stráveným v Prešove a na Prešovskej univerzite odštartovali svoje putovanie po Slovensku. S mimoriadne pozitívnymi emóciami sa následne presúvali do Ružomberka a z neho podnikli pešiu túru do pamiatkovej rezervácie UNESCO Vlkolínec. V ďalší deň absolvovali prehliadku Bojnického zámku a v závere výletu strávili deň v Bratislave.

Na základe mimoriadne srdečného stretnutia bohatého na zaujímavé zistenia o podobnostiach v mnohých oblastiach bolo z belgickej strany iniciované aj podpísanie bilaterálnej zmluvy v schéme Erasmus+ pre realizovanie študentských, ale aj učiteľských mobilit na nových partnerských inštitúciách.

Foto: archív autorky

MEDZINÁRODNÉ KOLOKVIUM IUS CONUBII – AKTUÁLNE VÝZVY NA PÔDE GTF

Jurij POPOVIČ, Richard FUČKO

Na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) sa konalo kolokvium s medzinárodnou účasťou na tému *Ius Conubii* – aktuálne výzvy. Zámerom tohto kolokvia bolo vytvorenie priestoru na diskusiu medzi odborníkmi z akademického prostredia a odborníkmi z praxe o aktuálnych výzvach v oblasti katolíckeho manželského práva.

Gréckokatolícka teologická fakulta v Prešove a jej Katedra aplikovanej edukológie pod vedením organizačného výboru a vedeckých garantov ICDr. Jurija Popoviča, PhD., doc. ThDr. Petra Tirpáka, PhD., a ks. dr. hab. Dr.h.c. Leszka Adamowicza, prof. KUL JP II, zorganizovala 15. novembra kolokvium s medzinárodnou účasťou na tému *Ius Conubii* – aktuálne výzvy. Aktívni účastníci svojimi príspevkami a priestorom na vzájomnú diskusiu otvorili mnohé otázky manželského práva, ktoré sa aktuálne dotýkajú spoločenského diania. Bohatý priestor na dialóg a vzájomné otázky umožnil poslucháčom nielen teologickej fakulty klášť otázky svetovo uznávaným profesorom a súdnym vikárom tribunálov Prešovskej archieparchie i Košickej eparchie. Kolokvium sa konalo v rámci projektu KEGA.

Kolokvium s medzinárodnou účasťou otvoril 15. novembra Mons. Peter Rusnák, apoštolský administrátor Prešovskej archieparchie a bratislavský eparchiálny biskup, po ktorom sa zhromaždeným v krátkom pozdravnom slove prihovril dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.

V prvom príspevku vystúpil profesor Leszek Adamowicz z Katolíckej univerzity Jána Pavla II. v Lubline, ktorý sa pozrel na manželstvo v čase kultúry dočasnosti a na nové výzvy pre katolícke chápanie manželstva. Diskutujúci ocenili jeho pohľad, ktorý ukázal, že podstatné aspekty manželstva, jednota a nerozlučiteľnosť, sú pod tlakom dočasnosti sveta a jeho chvilkovosti. Po ňom sa slova ujal Dr. Peter Celuch, PhD., z košickej Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorý sa na rodinu a manželstvo pozrel očami Druhého vatikánskeho koncilu prostredníctvom pastorálnej konštitúcie *Gaudium et spes* – o Cirkvi v súčasnom svete. Zároveň reflektoval aktuálne pastoračné výzvy vyplývajúce z praxe prípravy na manželstvo v Košickej arcidiecéze.

Problematiku pastorácie rozvedených a znovu zosobášených priblížil prodekan domácej fakulty doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD. Súdny vikár Košického eparchiálneho súdu ICDr. Jozef Ivan, PhD., prítomným priblížil očakávania jednoty a nerozlučiteľnosti manželstva, ale aj ich realitu v prípadoch z praxe.

Druhý blok príspevkov otvoril ICLic. Jaroslav Pasok, súdny vikár Metropolitného tribunálu v Prešove. Zameral sa na manželskú vernosť v súčasnej kultúre. Praktickým zaklúčením kolokvia bol príspevok organizátora ICDr. Jurija Popoviča, PhD., ktorý poslucháčov previedol procesom vyhlásenia neplatnosti manželstva, možnosťami mediácie zväzku a inými aktuálnymi otázkami týkajúcimi sa manželského práva a mediácie.

V záverečnej rozprave a diskusii sa o slovo prihlásil vладыka Peter Rusnák, apoštolský administrátor Prešovskej archieparchie, ktorý nahlas uvažoval o aktuálnej pastoračii, predmanželských prípravách a kurzoch, i o sprevádzaní manželstiev vlastným farárom farnosti. Pri pohľade na poslucháčov kolokvia, bohoslovcov posledného ročníka, položil aj otázku, ako je to s ich formáciou, ktorou sa viažu k dvom definitívnym záväzkom – ku kňazstvu a väčšina aj k manželstvu. Aby sa nestalo, že „slepý vedie slepého a obaja padnú do jamy“.

Foto: Jurij POPOVIČ

NA GTF SA KONALA DUCHOVNÁ OBNOVA

Peter TIRPÁK

Akademický život a začiatok semestra je na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) od roku 2008 vždy spojený s konaním duchovnej obnovy pre zamestnancov, pedagógov a doktorandov. Nebolo to inak ani začiatkom letného semestra tohto akademického roka.

Počas cirkevného sviatku Stretnutia nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista sme sa dňa 2. februára 2023 stretli pri rannej modlitbe Molebenu k blahoslavenému biskupovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi. Výnimočnosť modlitby v tomto dni spočívala v tom, že sme mali na prestole (oltári) vystavené ostatky nášho biskupa – mučeníka Pavla Petra Gojdiča, ktorý je zároveň patrónom kaplnky. Vyvrcholením modlitby bolo inštalovanie ostatkov blahoslaveného biskupa duchovným správcom kaplnky doc. ThDr. Petrom Tirpákom, PhD., a ich vystavenie k verejnej účte, čo je starobylým zvykom Cirkvi. Ako spomína Katechizmus Katolíckej cirkvi: „*Keď Cirkev ... slávi pamiatku mučeníkov a iných svätých, ohlasuje veľkonočné tajomstvo v tých mužoch a ženách, ktoré spolu s Kristom trpeli a spolu s ním sú oslávené, a predkladá veriacim ich príklady,*

ktoré všetkých priťahujú skrze Krista k Otcovi, a pre ich zásluhy vyprosuje Božie dobrodenia (KKC 1173).“

Duchovná obnova pokračovala katechézou ThDr. Miroslava Dancáka, PhD., ktorý pred vyše dvadsiatimi rokmi pôsobil na fakulte ako pedagóg a v súčasnosti je redaktorom a cenzorom oficiálneho časopisu

Gréckokatolíckej cirkvi Slovo. V katechéze sa zameral na Božiu Cirkev, ktorá „stojí na skale, a ak sme jej súčasťou, stojíme pevne s ňou, lebo sme spojení s Kristom“. Nosným textom obnovy bol List Korinťanom 1, 1 – 9, v ktorom sv. Pavol píše o svojom povolaní za apoštola. Pozvaný exercitátor zdôraznil potrebu nášho správneho postoja k povolaniu, ktoré je vždy Božou vôľou, a to aj v akademickom prostredí. Súčasťou duchovnej obnovy je tiež priestor stíšenia sa, osobného rozjímania a meditácie, ktoré sú predovšetkým hľadaním. Ľudský duch sa usiluje pochopiť dôvod a spôsob kresťanského života, aby súhlasil s tým a odpovedal na to, čo žiada Pán.

Duchovná obnova bola ukončená slávením svätej božskej liturgie, po ktorej nasledoval obrad požehna-

nia sviec, pripadajúci na daný sviatok. Duchovný úžitok tohto obradu nepochádza priamo z týchto predmetov (sviec), ale vychádza z úmyslu a modlitby Cirkvi a predovšetkým z pravej viery tých, ktorí tieto predmety používajú. V základoch tohto sviatku stojí biblická udalosť z Jeruzalemského chrámu, ktorej ústredným motívom je stretnutie Pána so Simeonom. Ten berie na ruky Ježiša a vyslovuje chválospev Bohu o Kris-

tovi, ktorý je svetlom na osvetlenie pohanov (Lk 2, 32).

V závere duchovnej obnovy sa prítomným a ctenému hosťovi – exercitátorovi poďakoval dekan GTF PU a zároveň protopresbyter Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Spoločný spev tzv. mnoholitstvijsa (vyprosovania požehnaných časov) doplnilo myrovanie – udelenie znaku kríža posväteným olejom na čele, čo

vyjadruje skutočnosť, že všetky božské milosti prichádzajú skrze spásnu moc Krista, ktorý je stále prítomný vo svojej Cirkvi. Kňaz pri tomto úkone pozdravuje veriaceho slovami „*Christos posredi nas*“ – „*Kristus medzi nami*“ (Mt 18, 20), pričom veriaci odpovedá – „*Jest i budet*“ – „*Je a bude*“, čím vyjadruje svoju vieru v Kristovu prítomnosť a pomoc.

Foto: archív ABÚ

PROFESOR MANUEL NIN PREDNÁŠAL NA GTF

Marcel MOJŽEŠ

Profesor Manuel Nin OSB, apoštolský exarcha Grécka, je medzinárodne uznávaným odborníkom na sýrsku patológiu. Dňa 30. 1. 2023 prednášal na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) na tému Svätý Efrém Sýrsky – básnik a teológ. Predtým v katedrálnom chráme svätého Jána Krstiteľa v Prešove slávil božskú liturgiu svätého Jána Zlatoústeho v gréckom jazyku.

Sviatok troch svätiteľov – svätého Jána Zlatoústeho, svätého Bazila Veľkého a svätého Gregora Bohoslovca bol 30. 1. 2023 umocnený okrem 15. výročia ustanovenia Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi sui iuris so sídlom v Prešove, ktoré pripadlo práve na tento deň (30. 1. 2008), aj slávením božskej liturgie svätého Jána Zlatoústeho v katedrále svätého Jána Krstiteľa v Prešove v gréckom jazyku, ktorej hlavným celebrantom bol vладыka Manuel Nin OSB, apoštolský exarcha Grécka. Spoluslúžil vладыka Peter Rusnák, apoštolský administrátor sede vacante Prešovskej archieparchie, vладыka Dimitrios Salachas, emeritný apoštolský exarcha Grécka, protosynkel vладыku Manuela o. Peter Fučo, rodák z Okružnej pri Prešove, a viacero ďalších kňazov. Svätú liturgiu doprevádzal svojím spevom zbor bohoslovcov pod vedením o. Tomáša Pecucha.

Po svätej liturgii sa na GTF PU uskutočnila pozvaná prednáška vладыku prof. Manuela Nina OSB na tému Svätý Efrém Sýrsky – básnik a teológ. O prednášku bol veľký záujem – zúčastnilo sa jej asi 60 účastníkov

prítomných fyzicky a 15 online, a to aj zo zahraničia. Slovenský preklad tejto prednášky spolu s jej talianskym originálom a rozsiahlou bibliografiou je uverejnený na stránke Katedry systematickej teológie GTF PU v Prešove.

Manuel Nin sa narodil sa v El Vendrell, arcidiecéza Tarragona, v Španielsku 20. augusta 1956. Po absolvovaní základnej a strednej školy vstúpil 20. septembra 1975 do benediktínskeho kláštora v Montserrat. 22. novembra 1997 bol vysvätený za diakona v Ríme a 18. apríla 1998 bol vysvätený za kňaza vo svojom kláštore Montserrat. Licenciát a doktorát z teológie a patristických vied získal na patristickom inštitúte Augustinianum v Ríme.

Od akademického roku 1992/1993 začal vyučovať v Sant'Anselmo, na Pápežskom liturgickom inštitúte a na Mníšskom inštitúte. Od akademického roku 1995/1996 vyučuje aj na Pápežskej univerzite Svätého Kríža a na Pápežskom východnom inštitúte.

Dňa 29. júna 1999 bol vymenovaný za rektora Pápežského gréckeho ko-

légia v Ríme, 11. novembra 2013 bol vymenovaný za akademika Biblioteca Ambrosiana, sýrska sekcia, a 13. novembra viedol príslušnú prednášku na tému Liturgický výklad Biblie v sýrskej tradícii.

Dňa 2. februára 2016 bol vymenovaný pápežom Františkom za apoštolského exarchu pre katolíkov byzantskej tradície v Grécku a za titulárneho biskupa v Karkabii. Vysvätený na biskupa bol v pápežskej bazilike sv. Pavla za hradbami v Ríme 15. apríla 2016. Intronizovaný bol v katedrále Najsvätejšej Trojice v Aténach 14. mája 2016.

Po svojom vymenovaní za biskupa pokračuje vo vyučovaní na Pápežskom liturgickom inštitúte Svätého Anzelma a na Pápežskej univerzite Svätého Kríža v Ríme. Je autorom i spoluautorom viacerých vedeckých článkov a monografií, ako aj prekladateľom textov sýrskych otcov.

Vладыka prof. Manuel Nin OSB s radosťou prijal pozvanie pokračovať v podobných pozvaných prednáškach na GTF PU v Prešove.

VYUŽITIE INOVATÍVNYCH VZDELÁVACÍCH NÁSTROJOV V ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROCH

Wioletta MIKULÁKOVÁ

Vo februári 2023 bol na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove (FZO PU) ukončený medzinárodný projekt Využitie inovatívnych vzdelávacích nástrojov v odboroch ošetrovateľstvo a urgentná zdravotná starostlivosť, riešený v rámci grantového programu ERASMUS+ KA2. Na jeho realizácii sa podieľali tri univerzity zo strednej Európy: Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej, Prešovská univerzita v Prešove a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Hlavným cieľom projektu bolo podporiť moderné vzdelávanie v e-learningovom systéme s cieľom dosiahnuť vyššiu úroveň výučby praktických predmetov v zdravotníckych odboroch.

Prínosy riešenia projektu sú zrejme najmä v modernizácii foriem a metód vzdelávania v príprave študentov študijného programu ošetrovateľstvo a urgentná zdravotná starostlivosť. V súčasnosti sa požadujú od absolventov zdravotníckych študijných programov nielen bohaté teoretické vedomosti, ale aj praktické zručnosti. Kvalita vzdelávania študentov je meraná hlavne uplatnením absolventov v podmienkach klinickej praxe. Preto výstupy v rámci medzinárodnej spolupráce sú orientované hlavne na aplikáciu nových metód pri vzdelávaní študentov a zároveň môžu tvoriť edukačný materiál pre odborní-

kov z praxe. Inovatívne metódy vzdelávania pomôžu zefektívniť vzdelávanie študentov a zlepšiť ich pripravenosť na výkon klinickej praxe s rozšírením predpokladov pre modernizáciu pracovných procesov zdravotníckych pracovníkov, ktoré vyžadujú samostatnosť a schopnosť kritického myslenia. Počas realizácie projektu bola vytvorená interaktívna, viacjazyčná učebnica v podobe e-learningovej platformy pozostávajúcej zo zbierky videí nahratých v medicínskom simulačnom centre a odborných učebniciach. Učebnica obsahuje výučbové videozáznamy realizácie praktických postupov využívaných v klinickej praxi sestry či zdravot-

níckeho záchranára. Vytvorené edukačné materiály sú určené študentom zdravotníckych odborov s cieľom rozšírenia možností ich prípravy na praktické cvičenia. Dokumentačné videá sú doplnené odborným výkladom a popismi jednotlivých aktivít v slovenskom, českom, poľskom a anglickom jazyku. Ďalším výstupom projektu sú vzdelávacie kurzy zamerané na výučbu praktických predmetov v oblasti ošetrovateľstva a urgentnej zdravotnej starostlivosti. Súčasne vznikol spoločný medzinárodný program vzdelávania pre študijný program ošetrovateľstvo a urgentná zdravotná starostlivosť. Ako súčasť podujatí zameraných

na propagáciu výstupov projektu sa v priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove konala v dňoch 26. 01. - 27. 01. 2023 medzinárodná vedecká konferencia Inovácie a trendy vo vzdelávaní v zdravotníckych odboroch. Na konferencii odborníci zo Slovenska, Poľska, Česka a Spojených štátov amerických odprezentovali 27 prednášok v šiestich sekciách. Odznali príspevky zamerané na predstretie výstupov realizovaného projektu a prezentujúce informácie o možnostiach využitia moderných technológií a inovatívnych postupov vo vzdelávaní študentov zdravotníckych odborov.

Diskutovanou témou bola organizácia poskytovania zdravotníckych služieb v jednotlivých štátoch a systém fungovania záchranných služieb. Účastníci konferencie sa mohli oboznámiť s kompetenciami zdravotníckych pracovníkov v jednotlivých štátoch a zodpovednosti v zdravotníckych profesiách, ale aj podeliť sa o svoje skúsenosti so vzdelávaním v medicínskych a zdravotníckych odboroch. V období realizácie projektu vysokoškolskí učitelia ošetrovateľstva a urgentnej zdravotnej starostlivosti mali možnosť zúčastniť sa mnohých školení zameraných na teoretickú a praktickú prípravu súvisiacu s vedením a organizá-

ciou výučby v simulačných laboratóriách v podmienkach nízkej a vysokej vernosti. V rámci realizovaných kurzov študenti získavali potrebné praktické zručnosti počas výučby s využitím moderných medicínskych simulátorov.

Pevne veríme, že realizovaný projekt vytvoril vynikajúcu platformu pre rozvoj ďalšej medzinárodnej spolupráce pri riešení výskumných aktivít zameraných na zlepšenie kvality vzdelávania študentov v zdravotníckych odboroch.

Foto: archív autorky

ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV AKO ÚČINNÝ SYSTÉM OCHRANY SPOTREBITEĽOV

Petra ČAKOVSKÁ VARGOVÁ, Jurij POPOVIČ

V dňoch 16. a 17. februára 2023 sa v rámci spolupráce konzorcia projektu *Alternative Dispute Resolution and Effective System of Consumer Protection (ADR a ESoCP)* a Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo dvojdnové odborné sympóziu *Alternatívne riešenie sporov ako účinný systém ochrany spotrebiteľov na Slovensku*. Zúčastnení zástupcovia akademickej obce a odbornej verejnosti reprezentovanej zástupcami Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách Ministerstva spravodlivosti SR (MS SR), Národnej banky Slovenska, Slovenskej obchodnej inšpekcie, centier právnej pomoci, Slovenskej advokátskej komory, spotrebiteľských združení Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S.O.S.) Poprad, Fénix a Ombudspot, mediátormi i advokátmi diskutovali o medzirezortnej stratégii rozvoja systému alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov na Slovensku.

„Európska komisia práve pripravuje revíziu smernice o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a nariadenia o online riešení sporov. Práve tento moment by sme chceli využiť na zlepšenie súčasného systému alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov na Slovensku, a to ako prostredníctvom tzv. ARS (alternatívneho riešenia sporov), ktorý predstavuje osobitný mechanizmus mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov vykonávaný prostredníctvom subjektov ARS registrovaných na Ministerstve hospodárstva SR, tak aj prostredníctvom mediácie vykonávanej prostredníctvom mediátorov

registrovaných na MS SR. S.O.S. Poprad ako registrovaný subjekt ARS, ktorého členskú základňu zároveň tvoria registrovaní mediátori, má praktické skúsenosti z ARS aj z vedenia mediácie, na základe ktorých si kladie za cieľ zo systému alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov urobiť naozaj účinný systém ochrany spotrebiteľov na Slovensku,“ uviedla projektová koordinátorka Petra Čakovská.

Smernica o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov (ADR v spotrebiteľských sporoch) a nariadenie o riešení spotrebiteľských sporov online (online dispute

resolution, ODR) boli prijaté pred viac ako desiatimi rokmi a potrebná zmena má zabezpečiť, aby spotrebiteľia mohli tento systém v celej Európe efektívne používať aj naďalej. Pred desiatimi rokmi bol pojem *alternative dispute resolution* (ADR) v niektorých krajinách stále relatívne novým pojmom, no dnes sa situácia mení. V súvislosti s pandemickou krízou najmä v sektore cestovného ruchu tisíce spotrebiteľov v celej Európe kontaktovali subjekty ADR, aby im pomohli získať náhradu za zrušené lety alebo iné rezervácie. Nedávno v súvislosti s energetickou krízou tisíce Európanov žiadali subjekty

ADR, aby im pomohli vyriešiť ich problémy s účtami za energie. Napríklad belgický ombudsman pre energetiku prijal v roku 2022 až 27 000 sťažností oproti 9 000 sťažnostiam v roku 2021. Situácia s ADR v spotrebiteľských sporoch a ODR však nie je všade v Európe rovnaká. V niektorých krajinách je ADR systém už dobre známy, inde sa tento model riešenia sporov stále nedarí presadiť. Dôkazy a skúsenosti však už

ADR systém v spotrebiteľských sporoch funguje podľa jeho slov lepšie v krajinách, kde sú subjekty ADR ľahko identifikovateľné všetkými zainteresovanými stranami vrátane spotrebiteľov a obchodníkov. Napr. Francúzsko má asi sto subjektov ADR v spotrebiteľských sporoch rôzneho charakteru, no tento vysoký počet spotrebiteľov a obchodníkov skôr mátie a v dôsledku toho nevedia, na koho sa obrátiť, keď potrebujú pomoc. Mnohí,

spolupráca. Úspešné subjekty ARS spolupracujú s ostatnými zainteresovanými stranami, najmä so spotrebiteľskými organizáciami. Zúčastnení odborníci sa na akademickej pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove zhodli, že vzájomná spolupráca medzi odborníkmi, ako aj medzi odborníkmi a akademickou obcou je potrebná aj na Slovensku. Ako uviedol dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove prof. Peter Šturák, PhD., všetko, čo je v živote a spoločnosti dôležité a hodnotné, vychádza z hĺbky, a čo je povrchné, pláva po povrchu a spravidla to prúd odplaví. Preto akademická pôda ponúka všetkým priestor na slobodné vyjadrenie. Zlepšenie kvality existujúceho systému alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov na Slovensku a profesionálny rozvoj existujúcich kapacít v danej oblasti sú osobitne dôležité aj v kontexte smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, ktorá prízvukuje potrebu podpory uzatvárania kolektívnych zmierov a umožňuje viesť povinné rokovania pred podaním žaloby vo veciach týkajúcich sa ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov.

Na dvojdnovom sympóziu sa v Prešove zúčastnilo prezenčnou i online formou spolu 35 odborníkov z rôznych oblastí spotrebiteľského práva a akademickej obce.

Foto: Marcela MIŠOVÁ

podľa Alexandra Biarda z Európskej spotrebiteľskej organizácie umožňujú špecifikovať kritériá, ktoré subjektom ADR v spotrebiteľských sporoch umožnia fungovať efektívne. „Prvoradá je kvalita subjektov ADR, konajúcich v spotrebiteľských sporoch. Musia konať nezávisle a ich nestrannosť musí byť evidentná. Aby spotrebiteľia boli presvedčení o kvalite služieb subjektov ADR, musia im dôverovať. Niektoré subjekty ADR sa nad rámec kvalitatívnych požiadaviek stanovených smernicou zameriavajú na potreby špecifickej skupiny najzraniteľnejších spotrebiteľov.“

najmä najzraniteľnejší spotrebiteľia však stále nevedia, čo pre nich môže ADR systém urobiť. Subjekty ADR sa v niektorých krajinách preto rozhodli ísť za spotrebiteľmi. Vo Veľkej Británii začal úrad energetického ombudsmana pred niekoľkými rokmi iniciatívu s názvom *ombudsVAN*. *OmbudsVAN* bol autobus, ktorý cestoval po krajine a priamo v uliciach, na trhoch či v susedských komunitách spotrebiteľom poskytoval informácie o službách, ktoré im ponúka.

Štvrtou podmienkou efektívneho fungovania ADR je podľa A. Biarda

ZA DOCENTKOU MARTOU GERMUŠKOVOU

Peter KARPINSKÝ

*Do večna tečie moja rieka,
zo stromu môjho konár neodtnite
a nezasypte prameň, ktorý strieka
ponad čas piesňou na úsvite.*

M. Šprinc

Docentka PhDr. Marta Germušková, CSc., sa narodila 21. januára 1955 v Prešove. Stredoškolské vzdelanie získala na Gymnáziu Tarasa Ševčenka vo svojom rodnom meste. Po maturitnej skúške nastúpila v roku 1974 na Filozofickú fakultu v Prešove, ktorá bola v tom čase ešte súčasťou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Študovala tu odbor slovenský jazyk a literatúra v kombinácii s nemeckým jazykom a literatúrou a svoje štúdium zavŕšila štátnou skúškou, ktorú absolvovala s vyznamenaním. Počas vysokoškolského štúdia sa zúčastnila i študijného pobytu na Univerzite F. Schillera v Jene v Nemecku.

Jej vzdelávanie na pôde vysokej školy sa týmto však neskončilo, pretože v roku 1982 realizovala štátnu rigoróznú skúšku v študijnom odbore učiteľstvo – slovenský jazyk a literatúra, za čo jej bol priznaný akademický titul doktorka filozofie – PhDr. V tom istom roku na svojej alma mater začala externou formou doktorandské štúdium vo vednom odbore teória a dejiny slovenskej literatúry. Po úspešnej obhajobe dizertačnej práce na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave jej bola priznaná vedecká hodnosť kandidátka vied – CSc. Už počas svojho doktorandského

štúdia vystúpila na mnohých konferenciách, publikovala v odborných periodikách, v literárnovedných zborníkoch a časopisoch a zároveň absolvovala zahraničný študijný pobyt na Katedre divadla a filmu na Univerzite v Lodži v Poľsku. Okrem prípravy na vysokoškolskú akademickú kariéru pracovala v roku 1979 ako osvetová pracovníčka v Okresnom osvetovom stredisku v Prešove a v rokoch 1980 – 1985 ako stredoškolská učiteľka na Strednej ekonomickej škole v Sabinove. V roku 1985 nastúpila na vytúžené Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, najskôr pôsobila ako odborná asistentka na Pedagogickej fakulte v Prešove a od roku 1997 bola súčasťou Katedry slovenského jazyka a literatúry, neskôr Katedry knižničných a slovákistických štúdií na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Na tomto pracovisku po habilitačnom konaní získala titul docentky a stála pri vzniku knižničných štúdií, ktoré poskytovali bakalárske vzdelanie pracovníkom a pracovníckam v odbore knihovníctva.

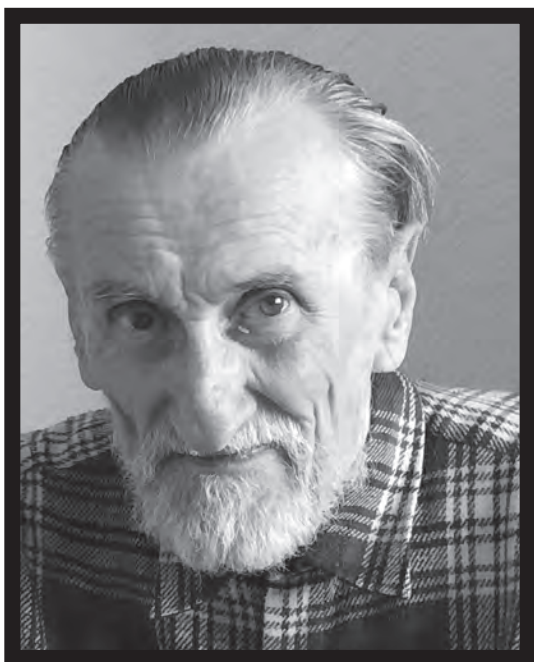
Po reštrukturalizácii pracovísk Prešovskej univerzity od októbra 2010 prešla na Filozofickú fakultu, kde pôsobila ako docentka a zároveň vedúca Katedry knižničných a infor-

mačných štúdií Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií.

Vedecko-výskumné zameranie docentky Marty Germuškovej bolo neuveriteľne široké a pestré. Venovala sa napríklad slovenskej literatúre realizmu a symbolizmu, literatúre pre deti a mládež, didaktike literatúry, problematike literárnych druhov a žánrov, tvorbe slovenských duchovne orientovaných spisovateľov, problematike tvorivej recepcie literárneho textu, problematike čitateľa a rozvíjaniu tvorivých aktivít v knižniciach. Počas svojej vedeckej kariéry bola autorkou a spoluautorkou viacerých monografií a vysokoškolských učebníc a takmer stovky zahraničných a domácich štúdií. Okrem vedy patrilo jej srdce aj študentom, ktorí pani docentku považovali za vynikajúcu učiteľku, ktorá rada pomáhala a nechýbal jej ľudský, takmer materinský prístup. Zabudnúť nemožno ani na jej zaujímavé aforizmy a glosy publikované hlavne v Literárnom (dvoj)tyždenníku.

Dňa 12. marca 2023 nás docentka Marta Germušková navždy opustila, no v spomienkach bude stále s nami.

Češť jej pamiatke.

OPUSTIL NÁS HUDOBNÝ HISTORIK DOCENT FRANTIŠEK MATÚŠ

Kolektív Katedry hudobnej, výtvarnej
a telesnej výchovy PF PU

So zármutkom sme prijali správu o tom, že nás 14. januára 2023 vo veku 86 rokov opustil náš bývalý kolega, vysokoškolský učiteľ hudobnej výchovy, hudobný historik, vedecký pracovník, publicista, etnomuzikológ, vydavateľ hudobnín a kníh o hudbe doc. PhDr. František Matúš, CSc.

Narodil sa 13. októbra 1936 v Hnilčíku, kde navštevoval aj ľudovú školu. Pedagogické vzdelanie nadobudol na Pedagogickej škole pre vzdelanie učiteľov národných škôl v Kežmarku (1951 – 1955), a na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave – odbor slovenský jazyk - hudobná výchova (1955 – 1959). Vedecko-pedagogickú hodnosť docenta získal na Hudobnej a tanečnej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave v odbore hudobné umenie – teória a dejiny hudby obhajobou habilitačnej práce na tému: „De Musica Leonardi Stöckelii“.

V rokoch 1959 – 1964 bol učiteľom hudobnej výchovy na Pedagogickom inštitúte v Prešove, v období rokov 1964 – 1996 bol odborným asistentom a neskôr docentom na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove, v rokoch 1997 - 1998 bol docentom na Katedre hudby Fakulty humanitných a prírodných vied v Prešove

a v období rokov 1998 – 2004 pôsobil ako docent na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. 45 rokov sa podieľal na príprave učiteľov pre 1. stupeň základných škôl a učiteľov hudobnej výchovy pre stredné a vysoké školy. Prednášal, viedol semináre a cvičenia z dejín hudby, pedagogickej interpretácie hudobných diel, hudobnej estetiky, náuky o hudobných formách a hudobných nástrojoch.

Vo vedeckej činnosti docenta Františka Matúša dominovala orientácia na skúmanie aktuálnych muzikologických, hudobno-pedagogických a etnomuzikologických otázok a problémov v regióne jeho pôsobenia. V centre jeho záujmu bola hudobná tvorba slovenských skladateľov najmä starších období a hudobný život na východnom Slovensku.

Bol členom Európskej asociácie pre hudobnú výchovu, členom Spolku hudobného folklóru pri Slovenskej

hudobnej únii, členom Spišského dejepisného spolku a predsedom Prešovského hudobného spolku Súzvuk.

Pôsobil aj ako vydavateľ a editor muzikologickej literatúry pre potreby vysokých škôl a vedeckých pracovísk najmä v rámci edičnej činnosti Prešovského hudobného spolku Súzvuk, podieľal sa aj na edičných aktivitách kolegov a hudobných pedagógov.

Je nositeľom ceny Pavla Tonkoviča za rok 1993 udelenú Hudobným fondom Bratislava za dlhoročnú publicistickú, pedagogickú a vydavateľskú činnosť a Ceny mesta Prešov za kultúru 1996 za monografiu o skladateľovi a pedagógovi A. Cígerovi „S hudbou v srdci Tatier“.

Je autorom niekoľkých monografií, desiatok štúdií vo vedeckých zborníkoch a článkov v časopisoch.

Čeť jeho pamiatke.

ALENA SEDLÁKOVÁ (ALENIS): VRSTVY MYSLENIA

Jaro ONDO, Peter HALKO

Dňa 8. marca 2022 sa v Univerzitnej knižnici Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) konala vernisáž malieb a kresieb prešovskej výtvarníčky Alenis – Aleny Sedlákovej (rod. Nikolovovej) pod názvom VRSTVY MYSLENIA. Kurátom výstavy bol Jaro Ondo, vysokoškolský výtvarný pedagóg pôsobiaci na Inštitúte hudobného a výtvarného umenia Filozofickej fakulty PU v Prešove. S hudobným programom vystúpil pianista Martin Leto. Vernisáž otvoril riaditeľ UK PU Peter Hal'ko, ktorý vo svojom príhovore pripomenul, že po desiatich rokoch ide o druhú výstavu autorky v Univerzitnej knižnici PU, pričom vyzdvihol najmä jej prirodzenú ľudskú prívetivosť a poetickosť jej výtvarného prejavu.

Výtvarná umelkyňa a pedagogička Alena Sedláková (Alenis) vyštudovala výtvarnú výchovu v kombinácii so slovenským jazykom a literatúrou na Pedagogickej fakulte v Prešove (1989 – 1994), kde neskôr pôsobila na Katedre hudobnej, výtvarnej a telesnej výchovy ako výtvarná pedagogička (1997 – 2022). V roku 2007 si rozšírila svoje vzdelanie o odbor psychopédia, čo využila aj pri arteterapii, ktorej sa tiež dlhodobo venuje.

V Univerzitnej knižnici PU vystavuje 44 diel (olejomalby, akvarely, kresby

tušom a diela vytvorené kombinovanou technikou) z rokov 2021 – 2023, medzi ktorými iste zaujmú 2 cykly: Príbeh hudby, inšpirácia od syna (polyptych štyroch malieb vytvorených vaječnou temperou na plátne) a V znamení Barana (séria štyroch malieb vytvorených akrylom na plátne a kombináciou techník).

„Prvú individuálnu výstavu som realizovala v roku 1993 v Šarišskom osvetovom centre v Prešove, s ktorým som spolupracovala aj ako lektorka pre výtvarnú činnosť neprofesionálnych výtvarníkov. Súčasťou

výstavou v Univerzitnej knižnici PU by som si chcela pripomenúť toto moje 30-ročné jubileum“, uviedla autorka na vernisáži. S pôsobením v akademickom prostredí začala svoje umenie (pod umeleckým menom Alenis) intenzívnejšie prezentovať na individuálnych a spolu s kolegami z fakulty aj na kolektívnych výstavách doma aj v zahraničí. Za svoju tvorbu bola Alena Sedláková viackrát ocenená (napr. Čestné uznanie Vox humana v Ostrave, Cena primátora mesta Trenčín). Je tiež autorkou mnohých odborných príspevkov a troch monografií.

Alenis uviedla výstavu publiku slovami: „*Moja výstava VRSTVY MYSLENIA predstavuje prierez mojej výtvarnej tvorby – dotýka sa môjho myslenia vo vrstvách. Napriek všetkému, čo ma v živote postretlo, som sa snažila naďalej venovať vlastnej tvorbe.*“ To tiež ocenil v príhovore aj kurátor výstavy Jaro Ondo: „*To, že práce Aleny Sedlákovej dýchajú jednoliatejším rukopisom nie je dôsledkom toho, že všetky vznikli v relatívne krátkom období, skôr ide o výtvarnícky grif, spôsob čítania motívu realizovaného formálnou skratkou. Vravíme o autenticke, rukopise maliara.*“

Ondo ďalej pokračoval v priblížení výstavy: „*Autorkine obľúbené kone, florálne motívy, krajina architektonických prvkov, rodinný akcent – dvojice, trojice, jedinci pôsobia ako koláže, ale aj nimi sú – možno tými z hodín arteterapie. Autoarteterapie. Priznania. Rekapitulácie a definície pocitov po priznaní. A zaznieva hudba. Zvuk gitary. Tóny v kostolíku, ďaleko v horizonte krajiny. Akési cinknutie, zazvonenie. To bolo pravouhlé pretnutie dvoch línií v kríž. Prečo tieto motívy? Aby, ako povedal Boris Pasternak o doktorovi Živagovi, prehrieli príbeh ako krb prehrieva dom. Lahko uchopiteľné veci a ich hromady dookola nás priviedli k pomerne klamlivým súčtom. Zatiaľ čo duša je iba jedna. Jediná. Do všetkých bytostí rozprsknutá a plnofarebná.*“

Foto: Radko MARUŠA

VERŠOVANÉ ÚVAHY O IDENTITE ČLOVEKA

Martin BUJŇÁK

Centrálna študovňa Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) prijala 21. februára pre milovníkov poézie vzácnu návštevu. Spirituálny básnik a zakladateľ vydavateľstva Skalná ruža Juraj Kuniak predstavil svoju desiatu básnickú zbierku *Ako sme sa stali*. Rozhovor spisovateľa a moderátorov Jána Gavuru a Marty Součkovej bol prerývaný autorským čítaním vybraných básní. Na zakúpenie boli okrem tejto zbierky k dispozícii aj knihy iných autorov publikované týmto vydavateľstvom, ktoré oslavuje 10 rokov od vzniku edície poézie.

Okrem listov v knihách má rád aj listy rastlín či stromov. Juraj Kuniak je obdivovateľom prírody a milovníkom hôr, o čom svedčí aj miesto jeho bydliska – horská osada Kordíky. Autor sa vyjadril, že žiť pod horou je jeho splnený sen, a zatiaľ čo vo svete reality žije pod horou, v literárnom svete sídli na jej vrchole. Zo všetkých ruží má najradšej tú skalnú, podľa ktorej sa rozhodol nazvať svoje vydavateľstvo založené v roku 1990. Juraj Kuniak bol pre literatúru nadchnutý už na strednej škole. Dnes sa okrem vlastnej tvorby venuje aj prekladu poézie či publikovaniu diel iných autorov.

Po krátkom úvode Jána Gavuru sa básnik rozrozprával o spomienkach na obdobie, keď bol knihovníkom v rámci povinnej vojenskej služby. Odtiaľ poslal svoj prvý rukopis Milanovi Rúfusovi, ktorý ho usmerňoval v jeho básnických začiatkoch a stal sa preňho umeleckým vzorom. Otázky v prvej časti besedy sa zaoberali najmä ideami najnovšej

zbierky autora. Tá je o hľadaní či vytváraní identity a vplyvoch, ktoré s tým súvisia, ako sú napr. ľudia, ktorých stretneme počas života. Samotný spisovateľ v knihe opakovane spomína autorov, ktorí ho ovplyvnili – ako napr. Friedrich Nietzsche či Erik Groch – a motívy, ktoré sú preňho typické – les a prírodu. Počas besedy zaznela aj autorova interpretácia básne *Hľadanie farby*, ktorá bola venovaná práve jeho básnickému kolegovi a dlhoročnému priateľovi Erikovi Grochovi.

V druhej polovici besedy sa Marta Součková svojho hosťa pýtala na jeho obľúbených spisovateľov a na kritériá, podľa ktorých sa redakcia Skalnej ruže rozhoduje pri výbere rukopisov, ktoré chce publikovať. Básnik sa dlhodobo netají svojou náklonnosťou k tvorbe Walta Whitmana, ktorého dielo *Spev o mne* (slov. 2013) preložil do slovenčiny. Na besede si zaspomínal na úsmevný moment, keď Whitmanovu poéziu našiel vo vo-

jenskej knižnici v oddieli zakázaná literatúra. Bol to jeho prvý kontakt s týmto autorom. Pri rozprávaní o tejto básnickej knihe prezradil, že pri procese jej prekladu bol v kontakte s významným americkým autorom Robertom Hassom, ktorý vyhral Pulitzerovu cenu za poéziu v roku 2008. Kuniak vyzdvihol jeho ľudskosť a ochotu spolupracovať napriek jeho pracovnej vyťaženosťi a vysokému postaveniu na literárnej scéne.

Okrem tejto zbierky boli po besede k dispozícii aj najnovšie básnicke zbierky hosťa besedy, ale aj iných spisovateľov, ktorých diela vyšli v jeho vydavateľstve. Zakladateľovi Skalnej ruže prajeme, nech sa stále nájdu autori, ktorí budú pomáhať v jej raste, a nech sú účinky publikácií tohto vydavateľstva aj naďalej liečivé - podobne ako rastlina, podľa ktorej je pomenované.

Foto: Radko MARUŠA

Z FAKULTY MANAŽMENTU NA VEL'VYSLANECTVO USA

Bc. Dávid Čapla je absolventom Fakulty manažmentu (dnes už Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu) Prešovskej univerzity v Prešove. Na svoje štúdium si spomína v dobrom a zároveň počas neho získal hodnotné vedomosti a praktické skúsenosti, ktoré nadobudol v študijnom programe turizmus, hotelierstvo, kúpeľníctvo. Momentálne pôsobí v Bratislave na Vel'vyslanectve USA v Bratislave a venuje sa krízovému manažmentu.

Čo vás motivovalo prísť študovať na Fakultu manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove? Čo bolo dôvodom výberu práve tejto fakulty, prípadne konkrétneho odboru?

Vždy som sa zaujímal o cestovný ruch a po preskúmaní rôznych univerzít a ich programov som zistil, že Fakulta manažmentu ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove ponúka komplexný a všestranný program manažmentu cestovného ruchu. Ocenil som skutočnosť, že program zahŕňal teoretické aj praktické aspekty odvetvia a členovia fakulty mali bohaté skúsenosti v tejto oblasti. Okrem toho pre mňa bola atraktívna aj poloha univerzity v Prešove, pretože poskytovala prístup k rôznorodým kultúrnym zážitkom a príležitostiam, ako získať praktické skúsenosti v odbore.

Ako si spomínate na vaše vysokoškolské štúdium?

Keď sa zamyslím nad svojimi vysokoškolskými skúsenosťami na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu, mám veľa pekných spomienok. Páčila sa mi rovnováha teoretických vedomostí a praktických zručností, ktoré program ponúkal, ako aj mesiace praxe v cestovnom ruchu, ktoré mi umožnili aplikovať to, čo som sa naučil v triede, na situácie v reálnom svete. Najviac ma

však zaujali zábavné chvíle, ktoré som zažil so svojimi priateľmi. Pamätám si, že som sa zúčastňoval mimoškolských aktivít a podujatí organizovaných univerzitou, ako sú kultúrne festivaly alebo akademické konferencie, ktoré mi pomáhali budovať spojenia a priateľstvá. Ocenil som aj podporné vzťahy, ktoré som si vytvoril s niektorými učiteľmi, ktorí boli vždy ochotní pomôcť a poskytnúť poradenstvo. Celkovo ma moje vysokoškolské skúsenosti nielen vybavili potrebnými znalosťami a zručnosťami pre moju kariéru, ale poskytli mi aj veľa príjemných a nezabudnuteľných chvíľ.

V čom vás na vašu profesijnú dráhu pripravilo štúdium na fakulte? Ako vás štúdium obohatilo?

štúdium na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu v Prešove je pre mňa cennou skúsenosťou, ktorá ma výborne pripravila na moju profesionálnu kariéru v oblasti krízového manažmentu. Počas kurzov a mesiacov praxe v cestovnom ruchu som hlboko porozumel princípom podnikového manažmentu a rozvinul som si zručnosti v oblasti riešenia problémov, rozhodovania a komunikácie. Členovia fakulty mi poskytovali cenné poznatky a rady a ja som sa mohol poučiť z ich skúseností v reálnom svete. Navyše, prax mi dala

šancu uplatniť to, čo som sa naučil v prostredí skutočného sveta, čo bola neoceniteľná skúsenosť. Moje vysokoškolské vzdelanie mi tiež pomohlo rozvinúť silnú pracovnú morálku a schopnosť prispôbiť sa meniacim sa situáciám, čo sa mi osvedčilo najmä pri mojej súčasnej práci v krízovom manažmente na Vel'vyslanectve USA v Bratislave. Celkovo som vďačný za vzdelanie a prípravu, ktorú som získal počas štúdií na Prešovskej univerzite.

Čo by ste chceli študentom Prešovskej univerzity odkázať, možno zapísať? Aký je váš recept na úspech?

Študentov Prešovskej univerzity by som chcel povzbudiť, aby ste využili všetky príležitosti, ktoré máte k dispozícii v učebniach, aule aj mimo nej. Zúčastňujte sa aj nepovinných prednášok, mimoškolských aktivít, stáží a podujatí, aby ste získali praktické skúsenosti a pripravili sa na svoju budúcu profesiu. Nebojte sa klať otázky, hľadať poradenstvo od fakulty a mentorov a občas zariskujte. Buďte zvedaví, otvorení a oddaní vzdelávaniu. Môj recept na úspech je stanoviť si jasné ciele, tvrdo pracovať, byť prispôsobivý a udržať si pozitívny prístup napriek všetkým výzvam.

Zhovárala sa Milena ŠVEDOVÁ
Foto: archív Dávida ČAPLU

KAMIL KARDIS: SOCIOLOGIA NÁS UČÍ STÁŤ NOHAMI PEVNE NA ZEMI

Prof. Mgr. Kamil Kardis, PhD. sociológ náboženstva, ktorý sa vo svojej vedecko-výskumnej činnosti zameriava na súčasné sociologické teórie, sociológiu kultúry a etnických skupín, sociológiu náboženstva a sociológiu práva a rodiny, reprezentuje špecifickú a originálnu vedeckú školu sociálnej diagnostiky a výskumu procesov dezintegrácie sociálnych subsystémov spoločnosti v korelácii s jednotlivými parametrami religiozity.

Profesor Kardis vytvára špecifickú a originálnu vedeckú školu, v ktorej zastrešuje tiež mladých vedeckých pracovníkov a realizuje viaceré metodologické a interdisciplinárne projekty. Bol iniciátorom a myšlienkovým autorom prvého stupňa študijného programu multikultúrne európske štúdiá a neskôr programu európske štúdiá v bakalárskom a magisterskom stupni štúdiá, ktoré sú aplikované v didaktickom programe študijného odboru historickej vedy. Vo svojej pedagogicko-vedeckej činnosti bol školiteľom vyše 100 magistrov, 12 doktorov, recenzentom viacerých monografií, dizertačných, habilitačných prác a účastníkom habilitačných konaní doma a v zahraničí. Je členom viacerých medzinárodných vedeckých grémií. V roku 2014 ho minister vedy a vysokého školstva v Poľsku vymenoval za medzinárodného experta Poľskej akreditačnej komisie.

Pán profesor, ak by si sa mal charakterizovať jedným slovom, ktoré by to bolo? A prečo?

Ak to má byť jedno slovo, myslím si, že je to otvorenosť a túžba po poznaní. Otvorenosť novým skúsenostiam, poznávaniu nových vecí, taktiež aj novým dobrodružstvám. Rád vyhľadávam zaujímavosti vo všetkých oblastiach svojho života – ako profesijného, tak aj osobného – a prekáža mi zotrvať v rutine.

Kde sa v tebe zrodila túžba po štúdiu sociológie?

Počas stredoškolského štúdia som mal možnosť stretnúť niekoľko hodnotných a vzdelaných ľudí, ktorí mi ukázali, aké je dôležité uvažovať o jednotlivých fenoménoch v spoločnosti. Zaujala ma ich schopnosť vysvetľovať sociálne procesy, ich transformáciu a mechanizmy správania sa ľudí s veľkou vedeckou odbornosťou a zároveň snahou pochopiť motívy a dôsledky správania sa ľudí. Zaujala ma dynamika skúmania jednak

toho, čo je v spoločnosti trvalé, ale aj javov, ktoré sa neustále menia. Sociológia ako systém včasného varovania umožňuje vidieť to, čo ostatní ešte nevidia.

Ako si spomínaš na svoju alma mater, Katolícku univerzitu v Lubline (KUL)?

Čas strávený štúdiom na Katolíckej univerzite v Lubline bol časom sprevádzania vo svete vedy, časom prebývania v blízkosti veľkých osobností, ktoré ovplyvnili moje rozhodnutie pôsobiť na akademickej pôde. Zároveň to bolo

prostredie osobného a duchovného dozrievania, v ktorom bolo kľúčové formovanie mojej identity, hodnotových postojov a nadobúdania skúseností, z ktorých môžem ťažiť počas svojho pôsobenia na akademickej pôde.

Na štúdiách v Poľsku si stretol aj svoju manželku. Si stále profesijne spojený s Poľskom?

Obaja sme boli určitý čas štipendistami Nadácie Jána Pavla II., vďaka ktorej sme ako zahraniční študenti mohli absolvovať štúdium na KUL. Spolupráca s poľskými akademickými inštitúciami je aj naďalej veľmi intenzívna vo viacerých oblastiach: pozvaných prednáškach, projektovej činnosti či organizovaní odborných podujatí. Pôbil som ako hosťujúci profesor na viacerých univerzitách v Poľsku, som členom – expertom Poľskej akreditačnej komisie. Kontakt s medzinárodným prostredím je pre mňa neustálou výzvou, dodáva mi mnohé impulzy a umožňuje mi osobnostne a vedecky rásť. Okrem toho vznikli počas rokov môjho pôsobenia v Poľsku aj mnohé priateľstvá a osobné vzťahy, ktoré sú niekedy ešte vzácnejšie ako tie profesionálne, lebo dovoľujú vytvárať spoločenstvo podobne zmýšľajúcich, hodnotovo orientovaných a svetonázorovo príbuzných osôb. Poznáme sa navzájom, navštevujeme sa s rodinami a v tomto chaotickom svete sa snažíme vytvárať akúsi oázu pokoja, radosti, priateľstva a vzájomnej podpory.

Na Slovensku si zakotvil na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU), kde si rozvinul pedagogickú činnosť. Nie je sociológia ako odbor na teologickej fakulte príliš náročná a nevyužitelná?

V Lubline som ukončil doktorandské štúdium v študijnom programe sociológia a moja dizertačná práca bola z oblasti sociológie morálky a náboženstva. Po doktoráte sme spolu s manželkou zakotvili na Slovensku. Rád by som spomenul najmä osobu otca Arcibiskupa a Metropolitu Jána Babjaka, ktorý mi aj napriek tomu, že ma nepoznal, dal príležitosť pôsobiť na našej alma mater. A som mu za to veľmi vďačný, lebo poslanie vysokoškolského učiteľa ma naplňuje, dáva radosť a zmysel tomu, čo robím. Okrem otca Arcibiskupa si spomínam aj na veľmi vzácnu významnú osobnosť, neskôr nášho rodinného priateľa, ktorý nás žiaľ už predišiel do večnosti, o. prof. Mareka Pribulu, vtedajšieho prodekana GTF PU v Prešove, ktorý sa výrazným spôsobom pričinil o to, že som sa tu ocitol. V tom čase sa na našej fakulte začínal formovať študijný program religionistika a dostal som ponuku vyučovať v rámci tohto študijného programu sociologické predmety. Práve sociológia ako disciplína má byť rozvíjaná na akademickej pôde, pretože nás učí stáť nohami pomyslene pevne na zemi. Učí nás držať sa faktov a nie našich subjektívnych názorov, učí nás búrať určité stereotypy či mýty,

ktoré pôsobia vo verejnej mienke, a odolávať sociálnej a psychickej manipulácii, marketingovým kúzlom politikov a pseudoautorít dnešnej doby. Skrátka, sociológia nám bráni „uletieť“ do abstraktných myšlienkových konštruktov a emocionálnych súdov, iracionality nášho správania.

V zornom poli tvojho vedeckého bádania je aj religionistika. Mohol by si priblížiť, čo si pod týmto pojmom predstaviť?

Zaoberám sa skôr sociológiou náboženstva ako jednou z religionistických disciplín, ktoré skúmajú fenomén náboženstva z rôznych perspektív. Sociológia náboženstva je fascinujúca aj v tom, že odhaľuje miesto a skutočnú kondíciu religiozity v spoločenskom prostredí, jej integrujúci charakter a dosahovanie stability spoločnosti. Náboženskosť sa v tomto pohľade znovu predstavuje ako pre človeka špecifická mohúcnosť, ktorá je nielen kľúčovou hodnotou v jeho hodnotovom systéme, ale môže byť aj prameňom zmysluplnosti života a telesného i psychického zdravia. Náboženstvo môže byť „oázou“ s množstvom emočných a sociálnych benefitov: dáva zmysel ľudskému životu i celému svetu, prináša pozitívne emócie a zážitky, dáva pocit istoty, učí regulovať negatívne emócie a vysporiadať sa s negatívnymi zážitkami, učí sebakontrolu a zdravému životnému štýlu, rozvíja prosociálne dispozície a učí prosociálnemu správaniu, prináša pocit spolupatričnosti, kolektívneho ocenenia a sociálnej podpory. Okrem toho sa sociologické výskumy religiozity snažia odpovedať na otázky: čo sa v skutočnosti deje s vierou, náboženstvom a morálkou v súčasnej slovenskej spoločnosti, aké sú parametre, znaky religiozity rôznych sociálnych skupín a kategórií, aká je skutočná – nielen deklarovaná – hodnota viery, náboženstva a náboženských hodnôt v populácii? Ako tvrdí významný slovenský sociológ

**„Sociológia nám bráni
„uletieť“ do abstraktných
myšlienkových konštruktov
a emocionálnych súdov,
iracionality nášho správania.“**

profesor Jozef Matulník, napriek veľmi silným sekularizačným a antikresťanským tendenciám, napriek rôznym snahám mnohých mediálnych a politických skupín spochybniť náboženstvo, Cirkev a zničiť Jej autoritu, je naozaj obdivuhodné, keď vidíme, aké je početné spoločenstvo ľudí, ktorí si u nás zachovali vieru, a ako sa u nás náboženský život rozvíja.

Je to možné len za cenu veľkého úsilia a obetí predovšetkým duchovných a mnohých aktívnych laikov.

Má aj cirkevné prostredie využívať výsledky vedeckým výskumom alebo ostane pri tom, že viera je tajomstvom a žiadny výskum ju neobsiahne?

Samozrejme, áno. Cirkev nie je opusteným, neobývaným ostrovom. Je ustanovená do tohto sveta, do konkrétnych spoločností a zvlášť v tomto čase má budovať záchranné mosty, hľadať to, čo je stratené a ohrozené, ukazovať smer a formovať pevnú, ukotvenú identitu. Sociológia a teológia majú neskutočnú moc, umožňujú pochopiť aktuálny stav ľudskej existencie, kondíciu človeka, kultúry a spoločnosti, aj keď každá z týchto disciplín má svoje vlastné špecifické prístupy, metódy a spôsoby interpretácie. Sociológia totiž skrze mnohé výskumy, prieskumy verejnej mienky, štatistiky a iné empirické údaje poskytuje Cirkvi konkrétnu a komplexnú správu o stave spoločnosti, medziľudského priestoru, sociálnych skupín, kvalite života a kondícii sociálneho zdravia. Stanovuje diagnózu, ktorá sa môže neskôr pretaviť do konkrétnej liečby, procesu uzdravovania vzťahov,

rodín, manželstiev, hodnôt a celkovej mentálnej a duchovnej výbavy súčasného človeka a spoločnosti. V tomto má Cirkev asi najväčšie skúsenosti a obrovský úspech. Len my, kresťania, nesmieme stratiť kontakt s realitou, musíme brať neustále ohľad na to, v akom prostredí fungujeme, aké potreby a požiadavky sa na nás kladú, aké sú znamenia čias. Tieto dáta nám poskytujú práve sociologické výskumy. Odhaľujú závažné sociopatologické javy, na ktoré je potrebné reagovať, ako sú napríklad degradácia rodiny, ktorá nastala v postmodernej dobe, keď nastal rozmach alternatívnych životných štýlov, nízka pôrodnosť a sobášnosť, vysoká rozvodovosť, vysoký podiel detí narodených mimo manželstva, banalizovanie a akceptácia interrupcií, rozmach kohabitačných zväzkov a razenie názoru „užívať si čo najdlhšie a bez následkov“, individualizmus a konzumný spôsob života, vulgárna demokracia a strata dôvery v politické inštitúcie, civilizačné ochorenia

a strata zmyslu života, depresie, samovraždy a sociálna marginalizácia. Spoločnosť akoby rezignovala na svoju budúcnosť a nemala chuť žiť, napredovať, rozvíjať sa v prospech spoločenstva.

Čo by si dodal na záver?

My sociológovia sme chtiac-nechtiac aj tvorcami určitých scenárov pre spoločnosť. Keď sa tieto scenáre publikujú a dostávajú k ľuďom, môžu ich ovplyvniť v dôležitých rozhodnutiach. Preto by sme mali byť zodpovední. Sociológovia by dnes preto nemali robiť len obhajobu liberálnym ideológiám a establishmentu, ale mali by sa zamerať na odhaľovanie a riešenie reálnych sociálnych problémov v spolupráci s Cirkvami, mimovládnyimi organizáciami, občianskymi združeniami a všetkými ľuďmi dobrej vôle.

Zhovárал sa Michal HOSPODÁR
Foto: archív Kamila KARDISA

REPREZENTANTI PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY MEDZI TOP ŠPORTOVcami MESTA PREŠOV

Ján JACOŠ

V historickej sále Čierneho orla sa 20. februára uskutočnilo vyhlásenie najúspešnejších športovcov a športových družstiev dospelých a mládeže mesta Prešov za rok 2022. Medzi top športovcami mesta Prešov boli ocenení aj reprezentanti Prešovskej univerzity. Bola to už 62. slávnosť oceňovania najúspešnejších športovcov a športovkýň v metropole Šariša.

Najlepšou akademickou športovkyňou a laureátkou ceny udeľovanej na základe ankety o najúspešnejších športovcoch mesta Prešov v roku 2022 sa stala študentka Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity Lucia Fecková. Dlhoročná reprezentantka Slovenska v kickboxingu dosiahla výrazné úspechy aj v roku 2022. Na Univerzitných európskych hrách v Lodži sa stala akademickou majsterkou Európy v disciplíne kick light žien do 55 kg. Na majstrovstvách Európy žien v Antalyi si vybojovala bronzovú medailu v kick lighte do 55 kg.

Na podujatiach Svetového pohára v Budapešti a Istanbuli získala striebornú a bronzovú medailu. Titul majsterky Slovenska dosiahla v disciplínach kick light a light contact do 55 kg. Lucia Fecková dosahuje skvelé úspechy, patrí medzi najlepšie reprezentantky slovenského kickboxu. Je trinásťnásobná majsterka Slovenska, vicemajsterka Európy, medailistka z majstrovstiev sveta. Laureátkou ceny bola aj v rokoch 2020 a 2021. Fecková je členkou klubu Kickboxing klub Panter Prešov. *„Darí sa mi sklbiť štúdium a pôsobenie v športe,“* poznamenala

na margo svojho ocenenia Lucia Fecková. *„Myslím, že to zvládam, je to správna kombinácia. Najviac si cením titul akademickej majsterky Európy. Mojim cieľom je vybojovať si účasť na olympijských hrách.“*

Laureátom ceny sa stal i športový strelec ŠSK Prešov-Solivar Marek Copák. Je veľkým talentom slovenskej športovej strelby a je zaradený aj do olympijskej prípravy. Strelec pištoľových disciplín študuje na Fakulte športu Prešovskej univerzity špeciálnu pohybovú prípravu v bezpečnostných zložkách.

Na majstrovstvách sveta v Káhire dosiahol v kategórii juniorov v strelbe z rýchlopalnej pištole ôsme miesto, v disciplíne štandardná pištoľ 20+20+20 pätnástu priečku. Na európskom šampionáte vo Vroclave získal v strelbe z rýchlopalnej pištole siedme miesto. V rámci Slovenského streleckého zväzu patril v roku 2022 medzi najúspešnejších športovcov. Laureátom ceny pre najúspešnejších športovcov mesta Prešov bol aj za rok 2020. „*Za svoj najväčší úspech považujem ôsme miesto na majstrovstvách sveta v Káhire,*“ zvýraznil Marek Copák. „*Súťažiť už budem v mužskej kategórii, čaká ma tam teda veľká konkurencia. Je to však pre mňa výzva ďalej pokračovať.*“

Medzi najúspešnejších športovcov mesta Prešov v roku 2022 sa zaradil aj volejbalista VK Mirad UNIPO

pohárovej súťaži Vyzývací pohár CEV. Je reprezentantom Slovenska.

V kategórii športových družstiev dospelých si ocenenie prevzali volejbalisti VK Mirad UNIPO Prešov. Prešov patrí dlhodobo k najlepším tímom v slovenskom mužskom volejbale a je to aj pričinením vedenia Prešovskej univerzity, ktoré volejbalistom vytvára potrebné podmienky a zázemie na činnosť. Aj v extralige volejbalistov ročníka 2021/22 siahla Prešov pod vedením trénera Erika Digaňu vysoko. Vybojoval si striebornú medailu, keď vo finále play-off prehral s Komárnom. Napriek náročným časom prinášali volejbalisti VK Mirad UNIPO svojim fanúšikom radosť a potešenie. Zostaviť káder po viacerých odchodoch po sezóne 2020/21 nebol pre manažment klubu jednoduchý proces. Budovanie tímu však pre-

ketbalový tréner a vysokoškolský pedagóg PaedDr. Juraj Filčák (1927 - 2001). Juraj Filčák bol výraznou osobnosťou československého a prešovského ženského basketbalu. Tejto hre zasvätil svoj život ako hráč, tréner, vysokoškolský pedagóg aj funkcionár. Basketbal sa mu stal súčasťou života, telocvičňa vo vysokoškolskom areáli na Ul. 17. novembra v Prešove mu bola druhým domovom. Venoval mu celý svoj čas v klube aj na Katedre telesnej výchovy Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove. Mal veľký podiel na tom, že basketbalistky Slávie UPJŠ Strojstav Prešov robili dobré meno mestu Prešov a UPJŠ v celom Československu aj v zahraničí. Pod jeho vedením vyrástli viaceré skvelé reprezentantky, účastníčky olympijských hier, majstrovstiev sveta a Európy. Spomeňme aspoň Yvettu Paulovičovou Pollákovú a Evu Antalecovú Mačekovú. V sezóne 1973/74 dosiahli basketbalistky Slávie VŠ Strojstav Prešov pod jeho vedením skvelý úspech - v prvej československej lige si vybojovali štvrté miesto a stali sa majsterkami Slovenska.

Juraj Filčák v rokoch 1953 až 1960 trénoval mládež, v rokoch 1960 až 1987 družstvo žien v prvej československej lige a slovenskej národnej lige. V rokoch 1987 až 1993 mladšie a staršie dorastanky Slávie UPJŠ Prešov. Viedol aj družstvo vysokoškolačok Československa a v roku 1973 bol asistentom trénera reprezentačného družstva žien Československa. V histórii prešovského ženského basketbalu bol najúspešnejší tréner. Jeho pôsobenie bolo ocenené udelením Ceny fair play Československého olympijského výboru. Gabriela Pittnerová, dcéra Juraja Filčáka: „*Môj ocko bol spojený s basketbalom celý svoj život. Bol dobrý metodik, učiteľ, skvelý tréner, čestný človek. Nesmierne si vážime, že bol uvedený do Siene slávy prešovského športu. Basketbal miloval, každú voľnú chvíľu bol v telocvični, v dobrom zmysle bol basketbalový fanatik. Takých ľudí potrebujeme čo najviac.*“

Prešov Michal Ščerba. Odchovanec svídnického volejbalu sa do extraligy dostal už ako šestnásťročný. V extraligovom tíme prešovských volejbalistov hrá od sezóny 2019/2020. Smečiar Michal Ščerba je kapitán mužstva a patrí medzi jeho výrazné opory, vyniká trpezlivosťou, pracovitosťou, odvahou. V najvyššej súťaži patrí medzi najlepšie podávajúcich a najviac bodujúcich hráčov. V ročníku 2021/22 sa pričínal o zisk striebornej medaily v extralige a v sezóne 2022/23 o víťazstvo v Slovenskom pohári a o trofej Štefana Pipu. Zahral si v európskej

biehalo plynulo, viacerí hráči sú aj v reprezentačnom kádri Slovenska. Strieborná medaila znamenala aj účasť v európskom Vyzývacom pohári CEV.

V kategórii športových družstiev mládeže si ocenenie prevzal plavecký klub Diamond Swimming Club Prešov. Plaveckú omladinu v tomto klube trénuje pedagóg na Fakulte športu Prešovskej univerzity Mgr. Ivan Matúš, PhD.

Do Siene slávy prešovského športu bol in memoriam uvedený bas-

Foto: Viktor ZAMBORSKÝ

ÚSPEŠNÝ 15. ROČNÍK MINILIGY

Jaroslav SUČKA

15. ročník Futbalovej miniligy Prešovskej univerzity v Prešove (PU) priniesol mnoho vyrovnaných zápasov, v ktorých si diváci prišli na svoje. Víťaz však môže byť len jeden, a tak sa na konci 15. ročníka z titulu tešilo družstvo Nuršišliš United, ktoré pozostávalo predovšetkým zo študentov Fakulty športu PU v 2. ročníku odboru učiteľstvo telesnej výchovy a geografie. Už tento semester sa môžete tešiť na ďalšie skvelé a vyrovnané zápasy Futbalovej miniligy PU.

Po dvojročnej nútenej prestávke sa v zimnom semestri akademického roka 2022/2023 konal už 15. ročník Futbalovej miniligy PU. Počas hracích dní zimného semestra, ktorými boli pondelok, utorok a streda, sa odohralo množstvo zaujímavých a vybičovaných zápasov. Do finále, ktoré sa konalo dňa 13. 12. 2022, sa však dostali len najlepšie štyri družstvá. V boji o bronz bojovali hráči FC Meduza Prešov proti Družstevníku OKINAWA. V úplnom závere strhli víťazstvo na svoju stranu hráči FC Meduza a tešili sa tak z tretieho miesta.

Ako to už býva zvykom, pozvanie na exhibičný zápas prijali bývalé stálice Futbalovej miniligy PU: Tigri CZ a Partizan. Vo veľmi vyrovnanom finálovom zápase, v ktorom si hráči nič nedarovali, sa zrodila remíza. To, čo sme vo finále už dlho nemali, bol penaltový rozstrel. Na ťažkom a primrznutom teréne si v penaltovom rozstrele počínali lepšie hráči družstva Nuršišliš United.

Do histórie Futbalovej miniligy PU sa tak zapísali tým, že hneď vo svojom prvom ročníku v minilige dokázali zvíťaziť a zdvihnúť nad hlavy putovnú trofej. Do 15. ročníka miniligy sa zapojilo 13 družstiev. Účasť študentov bola

skvelá. Futbalovej miniligy sa zúčastnilo viac ako 150 hráčov, čo nám ukázalo, že študenti majú stále záujem o aktívne trávenie voľného času. Potvrdil nám to aj kapitán víťazného družstva Andrej Pollák, ktorý 15. ročník Futbalovej miniligy Prešovskej univerzity zhodnotil takto: „Doterajší priebeh futbalovej miniligy hodnotím veľmi pozitívne, zúčastnil som sa jej prvý raz a som milo prekvapený. Prevláda tu profesionalita tímov a dobre výkony jednotlivých hráčov, taktiež musím pochváliť samotnú organizáciu ligy. Malým negatívom je možno hracia

plocha, na ktorej sa odohrávajú zápasy, pretože má veľmi klzký povrch a trochu limituje družstvá v ich výkonoch. Aj napriek tomu však som rád, že futbalová miniliga na Prešovskej univerzite funguje a môžem sa jej zúčastniť. Diváci majú možnosť vidieť atraktívne zápasy.“

Veríme, že Futbalová miniliga Prešovskej univerzity bude napredovať, pretože jej 16. ročník sa začne už v letnom semestri 2022/2023. Tešíme sa na vás.

Foto: Veronika MIHALIKOVÁ

PREŠOVSKÍ VOLEJBALISTI SA TEŠIA Z PIATEJ TROFEJE SLOVENSKEHO POHÁRA

Jana PEREGRINOVÁ

História sa nepýta, ale zapisuje. Tá tohtoročná zaznamenala v mužskej kategórii do kroniky víťazov Trofeje Štefana Pipu družstvo VK MIRAD UNIPO Prešov. Pritom stačilo tak málo a Prešovčania by piaty Slovenský pohár v histórii klubu nevybojovali. Vo štvrtfinále, ktoré sa hralo v decembri minulého roka v Myjave, odvrátili v dramatickom súboji o postup do semifinále so Svidníkom šesť mečbalov (27:25 v tajbrejku). V štyroch pohárových zápasoch odohrali Prešovčania až tri päťsetové bitky a vo všetkých uspeli. Po Svidníku zdolali zverenci trénera Erika Digaňa v semifinále VKP Bratislava, vo finále otočili nepriaznivý vývoj proti Komárnu a nad hlavu s eufóriou zdvihli cennú trofej.

So zápletkou ako hrom vyvrcholilo mužské finále Niké Superfinále Slovenského pohára o Trofej Štefana Pipu. Popradská aréna, v ktorej bolo na finále zvedavých viac ako 800 divákov, videla fantastický volejbal. Počas prvých dvoch setov dominovali na palubovke hráči Komárna a málokto by staval na Prešov čo i len deravý groš.

V treťom sete si za stavu 1:3 poranil pravú nohu nahrávač Riekeru UJS Maroš Kasperkevič, na ihrisko prišiel mladý Emil Gabko a Prešovčania razom ožili. Tretí set si s prehľadom postrážili a vyhrali ho

25:19. Komárňania sa však otriaskli a štvrtý set mali pod kontrolou. Do koncovky vstupovali s pohodlným náskokom 20:16 a neskôr viedli aj 22:18. Nevyužili v ňom však dva mečbaly a Prešovčania naopak využili svoj štvrtý.

V tajbrejku už dominovali Prešovčania, ktorí dovolili uhrať zdecimovanému Komárnu len päť bodov a na ukazovateli svietilo konečné skóre 2:3 (13, 17, -19, -30, -5) pre Prešov. Po rokoch 2005, 2016, 2017 a 2021 získali Trofej Štefana Pipu po piatykrát v histórii klubu.

Rozpačito reagoval na svoj prvý trénerský úspech absolvent Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove Erik Digaňa. „Úprimne, na jednej strane sa teším z víťazstva, na druhej ma zranenie Kasperkeviča veľmi mrzí. Komárno s ním bolo lepšie. Verím, že Maroš sa dá čoskoro do poriadku a ešte si proti sebe zahráme v lige. Postupne sme sa rozohrali, chlapci chceli vyhrať. Bolo to na nich vidieť. Viacero hráčov hralo so sebazaprením, a preto som za nich rád, že sa im podarilo vyhrať,“ dodal prešovský lodivod.

Sklamanie neskrýval tréner Komárna Gabriel Chochoťák. „Veľmi ma mrzí, že sme prehrali. Pre takéto zápasy sa šport hrá. Keď sa do toho pridá taká udalosť, aká sa udiala Marošovi Kasperkevičovi, je to smutné. Situácia na ihrisku po jeho zranení nebola jednoduchá. Táto prehra nás musí prebolieť. Hráčom nemám čo vyčítať,“ priznal úprimne.

Najužitočnejším hráčom turnaja sa stal prešovský kapitán – smečiar Michal Šcerba. „Prežívam veľké emócie. Teším sa z víťazstva. Je mi ľúto zranenia Maroša Kasperkeviča, ale možno práve to nás nakoplo. Servisom sme takticky išli po Marekovi Gergelym, aby sme mu sťažili pozíciu v útoku,“ povedal bezprostredne po poslednej lopte.

Podakovanie za úspešnú reprezentáciu a víťazstvo Slovenského pohára vo volejbale mužov 2023 vyslovil hráčom a realizačnému tímu klubu na osobnom stretnutí aj rektor Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

Foto: Ján SÚKUP

NA SEMESTER „ATÉNČANOM“

Lukáš ČIŽMARIK

Študiálny pobyt Erasmus+ som sa rozhodol absolvovať v akademickom roku 2022/2023, a to v Aténach na Aténskej univerzite. Aj napriek tomu, že sa môj študiálny pobyt uskutočnil v poslednom ročníku magisterského štúdia, kedy má toho študent naozaj veľa, svoje rozhodnutie nelutujem.

Atény sú mesto, ktoré sa vyznačuje krásnou kultúrou a architektúrou. V širšom centre vieme nájsť niekoľko významných pamiatok, ktoré sú však do veľkej miery blízke Akropole. Pamiatky sú v Aténach často vo veľmi zachovalom stave, niektoré sú práve rekonštruované, aby sa ich krása zachovala aj naďalej. Okrem Atén nájdeme mnoho pamiatok a výnimočných miest aj v iných častiach Grécka, ktoré som mal počas svojho pobytu možnosť navštíviť.

Ako študent Erasmu v Aténach som mal prístup k niekoľkým organizáciám, ako napríklad Erasmus Student Network (ESN) alebo Erasmus Life Athens (ELA). Tieto organizácie sprostredkovali pre zahraničných študentov mnohé akcie, aby sme si náš pobyt užili čo najviac. Musím vydvihnúť najmä organizáciu ELA, ktorá každý deň organizovala akcie, ktoré boli spojené či už s možnosťou spoznať iných zahraničných študentov, alebo šlo o párty či výlety, ktoré sa uskutočňovali každú nedeľu. Tieto exkurzie boli naozaj zaujímavé, pretože okrem spoznania nových miest v Grécku (ako napríklad Meteora, Sparta, Chalkida, Mystras, Epidaurus, Nafplio, Monemvasia, Mykény a mnohé iné), ktoré boli naozaj fascinujúce, ponúkali aj možnosť spoznať nových ľudí, ktorí celý môj Erasmus+ pobyt vylepšili. Osobne som počas týchto výletov spoznal niekoľko zaujímavých ľudí, s ktorými som potom trávil každý voľný deň.

Čo sa týka samotného Grécka a štúdia, je nutné podotknúť, že ceny tam nie sú najnižšie, a to ani za ubytovanie. Cena prenájmu

bytu pre 3 - 4 osoby je zvyčajne okolo 300 eur na osobu, čo nie je najmenej. V Grécku je veľa malých obchodov s potravinami (tie sú na uliciach každých pár metrov), no nájdu sa aj väčšie obchody. Ja som navštevoval najviac Lidl, keďže som to tam poznal, hoci potraviny tam boli iné ako na Slovensku. Ďalším

oblúbeným potravinárskym obchodom v Grécku je AB (Alfa – Vita). Aj keď v niektorých sektoroch nie sú ceny najnižšie, za výhodné v Grécku považujem cestovanie, za 3-mesačný lístok na mestskú hromadnú dopravu tam totiž ako študent zaplatíte 36 eur. Veľmi potešujúce bolo taktiež to, že ako občania Európskej

únie do 25 rokov máme voľný vstup do všetkých múzeí a do všetkých pamiatok – a to nie len v Aténach, ale v celom Grécku, čiže je možné spoznať Grécko a jeho dejiny bez toho, aby človek minul priveľa peňazí.

Pre milovníkov zvierat je k dispozícii aj aténska ZOO, kde je vstup pre študentov za 14 eur. Ide o celodenný výlet, v rámci ktorého majú návštevníci okrem exotických a ohrozených zvierat možnosť sa medzi rôznymi zvieratami poprechádzať a podozvedáť sa o nich mnohé informácie. O zvieratá je tam príkladne postarané a v určitých časoch je dokonca aj možnosť nakrmiť žirafy, vidieť prehliadku vtákov za letu či zažiť šou delfínov.

Ďalším prekvapením pre mňa bolo to, že ako študenti sme v Grécku mali možnosť jesť zadarmo v študentských reštauráciách raňajky, obed a večeru celých sedem dní v týždni. Asi najšokujúcejšou vecou pre mňa bola samotná univerzita. Jedna vyučovacia hodina v nej trvá 180 minút (oproti našim 45, resp. 90 minútam). Na jednom predmete, ktorý som navštevoval, nás bolo 200 študentov, čo je pomerne dosť. Vzhľad školy (najmä zvnútra) nebol najkrajší a v budove (aspoň v tej, v ktorej som bol ja) bola zima, aj keď vonku bolo okolo 25 stupňov Celzia. Na druhej strane učitelia boli veľmi milí, zhovievaví, nápomocní a veľmi ľudskí a pokorní, čo pokladám za obrovské plus. Aj napriek týmto „kultúrnym“ šokom, ktoré ma čakali hneď v prvý školský deň, nehodnotím školu negatívne, je to iba niečo, na čo si človek musí zvyknúť.

Ak sa pozrieme na Atény, mesto samo o sebe má pekné miesta, no aj miesta, ktoré nie sú práve vábivé. Napríklad oblasť okolo Akropoly je veľmi pekne upravená a je to niečo úplne iné ako centrum mesta. Množstvo oblastí, ako napríklad Exarcheia, Omonia či Viktoria, sa považujú za nebezpečné, pretože sú hlavným strediskom protestov.

Za pozitívum považujem, že v rámci týchto oblastí sa viete všade dostať aj bez použitia verejnej dopravy. Napríklad z centra mesta, Syntagmy, sa dá veľmi ľahko dostať k Akropole, respektíve k obchodnej štvrti Monasteraki, či do mnohých iných častí mesta.

Svoju skúsenosť s pobytom v Aténach hodnotím pozitívne. Samozrejme, že sa našli veci, ktoré mi vadili (takmer vždy preplnená MHD, ľudia, ktorí chodili veľmi pomaly, v určitých častiach vzhľad mesta či školy, protesty a ceny), ale našli sa aj veci, ktoré boli úžasné (milý prístup ľudí, krásne pamiatky, možnosť cestovať aj mimo Atén a spoznať viac z Grécka, prístup

učiteľov, kultúra...). Všade sa nájdu plusy a mínusy, no je na každom človeku, čo si z pobytu vezme. Keď sa na to pozerám retrospektívne, tak musím uznať, že som si zvolil dobre, pretože som spoznal úžasných ľudí, videl som veľkú časť Grécka, kam by som asi sám nešiel, pretože miesta, ktoré som navštívil, nie sú veľmi známe, a skúsenosť dlhodobiejšieho osamostatnenia sa (a ešte aj v cudzine) je na nezaplatenie. Erasmus+ by som preto odporučil každému, pretože aj keď je proces jeho prípravy dlhý a samotný pobyt nie je vždy bez komplikácií, získané spomienky a skúsenosti za to naozaj stoja.

Foto: archív autora

KRÁTKODOBÁ MOBILITA VO VECHE

Andrea MIŠKOCOVÁ

Vďaka príležitosti zúčastniť sa krátkodobej mobility Erasmus+ som ako študentka systematickej filozofie mohla navštíviť začiatkom novembra 2022 Inštitút filozofie na univerzite v nemeckom meste Vechta, kde sa konalo prvé sympóziu pre doktorandov v rámci Erasmus+ zmiešaného intenzívneho programu s názvom Kant and German Idealism.

Mobilita bola štruktúrovaná formou sympózia pre študentov filozofie a príbuzných odborov, ktorých výskum sa orientoval na nemecký idealizmus a filozofiu nemeckých filozofov Immanuela Kanta a Johanna Fichteho. Zúčastnili sa ho študenti z viacerých európskych štátov (Poľsko, Nemecko, Írsko, Švédsko, Taliansko, Francúzsko a i.) s rozličných zameraním

svojho výskumu. Sympóziu trvalo 5 dní a pozostávalo z cyklov prednášok a nadväzujúcich seminárov, kde sme mali možnosť diskutovať o primárnych textoch z oblasti nemeckého idealizmu. Obsahovo sme sa sústredili na text I. Kanta – *Odpoveď na otázku: Čo je osvietenstvo?* a text J. Fichteho: *Some Lectures Concerning the Scholar's Vocation*. Vďaka odborným prednáškam od pozvaných profesorov sme dostali kvalitný základ pre nasledujúcu kritickú analýzu textov a dokázali sme ich prepojiť s naším rozdielnym výskumom. Kritické analýzy prečítaných textov prechádzali do diskusie o ich aktuálnej aplikácii v našom výskume a vďaka interdisciplinárnemu diapazónu tém účastníkov sme tak mohli vytvoriť obohacujúcu diskusiu, ktorá mala hodnotný prínos pre náš nasledujúci výskum. Veľkým benefitom diskusie boli pre mňa aktuálne otázky o postavení učenca či akademika vo verejnom priestore a súčasnom postavení vysokoškolského vzdelávania, ktoré sme si mohli vzájomne porovnať vzhľadom na našu medzinárodnú rôznorodosť.

Nosným jazykom tohto podujatia bola angličtina, takže sme si v priebehu týždňa vyskúšali jej odbornú, akademickú náročnosť pri analýze textov a diskusiách, ako aj bežnú

komunikáciu pri spoznávaní mesta a pamiatok. Táto interkultúrna interakcia vytvorila príjemnú neformálnu atmosféru, v ktorej sme si navzájom vymieňali naše skúsenosti z univerzít a nadväzovali nové priateľstvá. Sympóziu bolo programovo rozdelené na prezenčnú a virtuálnu časť, čo umožnilo stretnúť sa aj v online prostredí a pokračovať tak v diskusiách o otázkach, na ktoré sme nestihli nájsť odpovede v prezenčnej časti. Fyzická časť ponúkala vo svojom programe aj jeden voľný deň, ktorý sme mohli stráviť priamou skúsenostnou analýzou nemeckej kultúry pri spoznávaní okolitého prostredia a neformálnymi konverzáciami.

Mobilita mala pre mňa osobnostný aj akademický prínos. Kantovský výskum, ktorému sa venujem vo svojej dizertačnej práci, sa stretol s ohlasom odborníkov na jeho filozofiu, ako aj s kultúrnym prostredím, v ktorom táto filozofia vznikala. Súčasný výskum, ktoré sme si navzájom v diskusiách predstavili, otvorili priestor pre nadväzovanie spolupráce i nových inšpirácií pre našu prácu. Priamym výsledkom tejto mobility je aj iniciatíva pre jej pokračovanie v nasledujúcich rokoch.

Foto: archív autorky

PRAX, AKÚ HOCIKTO NEZAŽIJE

Eva BOBÁKOVÁ, Annamária KAŇUCHOVÁ

Erasmus+ študijná mobilita v Porte, ktorú sme absolvovali v zimnom semestri, nám ponúkla veľa príležitostí. Jednou nich bolo aj spoznanie portugalského edukačného systému zblízka. Navštívili sme jednu z portských základných škôl a mohli sme nahliadnuť do jej každodenného kolobehu. Hoci sme boli na škole napokon len dva dni, určite stáli za to a odniesli sme si odtiaľ množstvo podnetov na premýšľanie.

Boli ste už v škole, kde nezvoní a žiaci sa hrajú v lese? Kde má učiteľka viac prestávok a peče počas vyučovania chlieb? To všetko sa nám podarilo vidieť na vlastné oči vďaka študijnému pobytu v Porte.

Ešte pred príchodom sme túžili vidieť, ako funguje školský systém vo svete vzdialenom tisíc kilometrov od toho nášho. Aj keď sa už šance zúčastniť sa praxe znižovali, nevzdávali sme to. Napokon sme sa prostredníctvom našej tútorke dostali ku kontaktu na riaditeľa súkromnej materskej a základnej školy Colégio do Sardão. Nemali sme žiadne očakávania, respektíve sme skôr nevedeli, čo od tejto príležitosti máme čakať. Už po príchode do Portugalska sme boli nadšené z historickej budovy, ktorá nás privítala. Na fasáde bola vyvesená tabuľka s textom v portugálčine. Podarilo sa nám identifikovať, že škola funguje viac 200 rokov, čo vysvetľovalo spomínaný nádych histórie. Po stretnutí s priateľským pánom riaditeľom, ktorý sa predstavil ako Paolo, sme sa ním nechali previesť

po chodbách. Steny boli samozrejme obkladané bohato zdobenými kachličkami, tak ako väčšina domov v Porte. Napokon nás náš sprievodca zaviedol do prvej triedy s nápisom POZOR PIRÁTI! Usadili sme sa a čakali, čo sa bude diať. Po stenách boli pověšané žiacke práce a učebné pomôcky, ktoré pôsobili veľmi veselo a pútavo. Trieda bola pomerne veľká, rozdelená na viacero pracovných kútikov. V zadnej časti bola knižnica, oddychová zóna a skriňa plná prírodných a odpadových materiálov, čo je celkom zvyčajné. Prekvapil nás však vešiak s pršíplášťami a gumákmi, rozprávkové kostýmy a rekvizity. Už na prvý pohľad sme si všimli, že žiaci mali oblečené žlté-modré uniformy. Sedeli v skupinkách po päť žiakov, pričom každý mal vlastnú lavicu s úložným priestorom. Navyše každý žiak mal pri lavici plastový box, v ktorom boli poukladané knihy a ostatné pomôcky, ktoré práve nepotreboval. Hodina sa začala s miernym omeškaním okolo 9:15, pričom výučba oficiálne začína o 9:00. Učiteľka pustila pesničku a začala spievať spolu

s deťmi: "Bom dia", čo znamená dobré ráno. Bolo to veľmi milé privítanie nového dňa. Potom sa začala hodina matematiky. Žiaci sa práve učili sčítavať v číselnom obore do 10. Používali na to vešiaky a štipce, čo sa žiakom veľmi páčilo. Aj napriek tomu, že bola celá hodina v portugálčine, dokázali sme sa zorientovať, keďže učiteľka používala veľa názorných pomôcok. Následne sa trieda vybrala na hodinu telesnej výchovy. Učiteľka žiakov odprevadila k dverám telocvične, kde ich už čakala telocvikárka, sama teda mala prestávku. O 11:00 nasledovala ďalšia polhodinová prestávka, počas ktorej sa deti mohli vyvetrať von, zatiaľ čo si učiteľka mohla oddýchnuť a vypiť kávu v kruhu kolegov. Celá atmosféra v kabinete pôsobila veľmi pokojne, priateľsky, nikto sa nikde neponáhľal. Po prestávke pokračovala hodina matematiky. Okolo poludnia sme šli na obed. Čo myslíte, že nasledovalo poobede? Áno, ďalšia prestávka. Učiteľka si mohla robiť, čo práve potrebovala, alebo si mohla oddýchnuť. Žiaci šli opäť vonku, tak sme sa rozhodli ísť s nimi. To, čo sme tam uvideli, nám vyrazilo dych. Nebola to len záhrada, ale hotový les s parkom, ihriskom a vlastnými hriadkami, kde pestovali zeleninu a ovocie. Keď nás deti zbadali, obkľúčili nás. Predbehali sa v tom, kto nás chytí za ruku. Snažili sme sa s nimi komunikovať po anglicky, ale nebola to veľmi zmysluplná komunikácia. Našli si vlastný spôsob, ako sa porozprávať. Zdá sa, že jazyková bariéra bol pre nich ten najmenší problém. Ukázali nám celý areál, naučili nás svoje hry, obdarovali nás konárkami, kvetmi a kamienkami, bez ktorých sme nesmeli opustiť areál školy. Bolo to nesmierne silné a obohacujúce stretnutie. Bolo vidieť, ako im stačí naša pozornosť, úsmev, objatie.

Po pobyte vonku pokračovalo vyučovanie až do 16:00. Aj keď sme po celom dni pozorovania boli unavené, tento systém vyučovania bol dobre časovo rozdelený a hravo pripravený, takže deťom celodenná výučba nerobila žiaden problém. Domov sme si odniesli krásne spomienky a skvelú inšpiráciu do vlastnej praxe, budúceho povolania.

Foto: archív autoriek

PREZENTÁCIA LETNEJ STÁŽE V TV MARKÍZA

Tamara ELIAŠOVÁ

Katedra komunikačných a mediálnych štúdií Inštitútu slovakistiky a mediálnych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove (PU) hostila prezentáciu Zuzany Štelbaskej o letnej stáži v TV Markíza. Vo štvrtok 16. 3. 2023 sa v Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice PU zišli najmä študenti mediálnych štúdií, aby sa dozvedeli viac o tom, čo táto stáž zahŕňa a čo im ponúka.

Zuzana Štelbaská pôsobí ako šéfredaktorka publicistiky v mediálnom dome TV Markíza, pod ktorý v súčasnosti patrí aj Doma, Dajto, Krimi či streamovacia platforma VOYO. Ako sama hostka uviedla, sústredí sa najmä na prácu v Teleráne a Reflexe. Vo svojom voľnom čase sa venuje aj literárnej tvorbe pre deti. Medzi jej najnovšie tituly patrí napríklad Rys Leo z edície príbehov Záchraná stanica či lepoprelo Na koniec sveta s ilustráciami Adriána Macha.

TV Markíza ponúka v období letných prázdnin neplatenú stáž priamo v Bratislave. Budúci stážisti tak majú možnosť získať cenné praktické skúsenosti s prácou pred aj za kamerou, v postprodukcii či v oblastiach PR a marketingu. V rámci práce pred kamerou sa tento rok otvorili pozície ako redaktor rannej témy v Teleráne, redaktor publicistiky a redaktor spravodajstva, pričom ostatná pozícia ako jediná umožňuje stáž aj mimo Bratislavu. Pre nadšencov práce za kamerou sú voľné pozície grafika, strihača, kameramana, redaktora sociálnych sietí, ale aj asistenta dramaturgie, produkcie či vedúceho vydania. Medzi ďalšie ponúkané pozície patrí marketingový špecialista, content creator a content distributor na sociálnych sieťach alebo špecialista na PR a marketing na VOYO. Táto stáž je vhodná aj pre záujemcov bez mediálnych skúseností, dôležité je ukázať

snahu a záujem učiť sa nové veci.

„Televízia, akou je Markíza, a programy, akými sú Teleráno a Reflex, to je niečo, čo doteraz nikto z vás nezažil. Je to monštruózný kolos, ktorý sa hýbe vo veľmi vysokej rýchlosti. Preto vás to všetko potrebujeme naučiť, a preto sa vám budeme dva mesiace intenzívne venovať,“ popísala stáž v TV Markíza šéfredaktorka publicistiky Zuzana Štelbaská.

Po minulé roky sa v rámci letnej stáže otváralo pätnásť miest, avšak tento rok sa predpokladá takmer dvojnásobný počet. Ako povedala Z. Štelbaská: *„Momentálne už z toho profituje celé naše centrum, keďže títo študenti sú u nás už takmer rok. Posielame ich na ďalšie zodpovedné pozície, vďaka čomu sa otvára priestor pre ďalších ľudí, ktorí by mohli prísť a pracovať v redakciách.“* Tohtoročnou novinkou sú viaceré možnosti stáže v PR a marketingovom oddelení, ktoré tu predtým neboli. Aj kvôli tomu bude možné výrazné navýšenie počtu študentských pozícií.

Čo mám urobiť a čo ma čaká?

V prípade záujmu sa môžeš prihlásiť cez stránku kariera.markiza.sk, kde nájdeš i ďalšie pracovné ponuky, alebo priamo tu. Prihlás sa, pošli životopis a nezabudni k nemu pripojiť aj svoju videovizitku. Správna vizitka by mala obsahovať predstavenie sa a vysvetlenie, prečo si práve ty na túto

stáž vhodný/vhodná. Ak uspeješ, čaká ťa rozhovor so šéfredaktorom alebo priamo so Zuzanou Štelbaskou. Následne ťa v prípade výberu zaradia do redakcie, kde sa už budeš môcť venovať naplno svojej práci.

Čo potrebujem na to, aby som uspel/uspela?

Na to, aby ste uspeli, nepotrebuje žiadnu predchádzajúcu prax, ak ju však máte, je pre vás len výhodou. Keďže je stáž vhodná aj pre záujemcov bez predchádzajúcich mediálnych skúseností, za najdôležitejšie považuje šéfredaktorka Z. Štelbaská vlastnú vnútornú ambíciu: *„Funguje ako hnací motor, ktorý vo vás nikto nemusí štartovať, lebo je už dávno naštartovaný. Pokiaľ vo vašich videovizitkách budeme vidieť váš kreatívny prístup, nie je o čom diskutovať. Bude tu kvantum študentov, ktorí sa skrátka len na pár minút nejako natočia. Ale ak v tom bude idea a nápad, zaujmete.“*

Každý nadšenec pre prácu v médiách má takto možnosť získať cennú prax na fixných študentských pozíciách v Teleráne, Reflexe, Televíznych novinách, Športových novinách, ale aj na weboch tvnoviny.sk a markiza.sk. Letná stáž v TV Markíza vynikne v každom životopise, ale môže z nej vzniknúť aj dlhodobá pracovná pozícia.

Foto: Nicol MARCINKOVÁ

ŠTUDENTI SI VYSKÚŠALI VÝUČBU MEDIÁLNEJ VÝCHOVY

Martin BUJŇÁK

Študenti druhého ročníka mediálnych štúdií na Filozofickej fakulte v Prešove prezentovali v Centre pre deti a rodiny na Požiarnej ulici prednášku o sociálnych sieťach. V jej jednotlivých častiach informovali o nebezpečenstvách digitálnych médií a kyberšikane, ale zamerali sa aj na pozitíva či zábavnú zložku, v rámci ktorej bola deťom predstavená tvorba momentálne najznámejších tvárí internetového sveta. Cieľom návštevy centra bolo zvýšiť mediálnu gramotnosť u recipientov obsahu zo sociálnych sietí a oboznámiť ich s ich nástrahami, ako aj výhodami.

Prednášky, ktorá sa uskutočnila začiatkom decembra, sa zúčastnili deti a mládež vo veku od 11 do 18 rokov. Úvod sa niesol v zábavnejšej forme a prítomným boli najprv zobrazené fotky známych tvárí z Tik Toku či Instagramu. Mládež tieto osobnosti poznala, viacerí poslucháči reagovali na otázky študentov, čím vznikla veľmi zaujímavá a podnetná interakcia. Po spustení videoukážok z tvorby Jakuba Hanza a Majka Spirita sa niektorí rozhovorili o svojich obľúbených osobnostiach na sociálnych sieťach. K diskusii prispela aj vychovávateľka, ktorá sa pochválila sledovaním Jasmíny Alagič na Instagrame.

Rovnako ako na zábavu však môže byť internetové prostredie využité aj na manipuláciu zo strany neznámych osôb, ktoré sa skrývajú za falošné profily. Prostredníctvom týchto profilov môžu od neplnoletých žiadať napríklad intímne fotky. Táto skutočnosť predstavuje nebezpečenstvo sociálnych sietí, ktoré bolo taktiež jednou z tém prednášky. S ním súvisí aj kyberšikana, pri ktorej boli zúčastneným pustené videá pre jej lepšie pochopenie. Po nich sa uskutočnila aktivita, ktorá spočívala v tom, že poslucháčom boli prečítané rôzne scenáre, podľa ktorých mali vyhodnotiť, či v nich ide o formu kyberšikany alebo o nevinnú zábavu. Záver pred-

nášky bol vyplnený tipmi na vzdelávanie sa za pomoci YouTube-u a ukážkami jednotlivých kanálov (JurajVie, Dejepis inak).

Pracovníci Centra pre deti a rodiny sa veľmi tešili záujmu mladých študentov vzdelávať budúce generácie v oblasti sociálnych sietí. V spätnej väzbe deti ocenili spustenie ich populudňajšieho programu. Mediálnikom sa tak podarilo poslucháčov zaujať a v rámci hodiny aspoň o niečo zvýšiť ich mediálnu gramotnosť.

Foto: Ella BILSKÁ

AKO SA PAĽKO DOBŠINSKÝ OCITOL V NAŠOM STOROČÍ

Radoslava GALLOVÁ

Na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PF PU) sa nedávno uskutočnila literárna beseda so slovenskou spisovateľkou Silviou Kaščákovou. Besedy sa zúčastnili najmä študenti tretieho ročníka bakalárskeho stupňa štúdia a študenti sa vďaka besede mali možnosť nanovo vybrať zbierať rozprávky Paľka Dobšinského.

Už v úvode besedy nás moderátor doktor Dávid Dziak oboznámil so všestrannosťou záujmov autorky knihy Ako Paľko Dobšinský zbieral rozprávky. Silvia Kaščáková totiž nie je len autorkou poézie pre deti, ale aj prekladateľkou literárnych textov, z ktorých je jej srdcu najbližší Dom z iného sveta, ktorý preložila z poľského jazyka. Okrem toho je aj vysokoškolskou učiteľkou na Pedagogickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku a tiež autorkou textov piesní pre mnohých úspešných hudobníkov, akými sú napr. Katka Koščová či skupina Komajota.

Napriek tomu, že ju všetko spomenuté naplňa, mimoriadnu radosť a potešenie jej prináša tvorba poézie pre dospelých. Jednu z týchto básní s názvom Aké ľahké je kŕmiť leva z jej debutovej básnickej zbierky Kŕmiť leva (podarilo sa jej ju vydať v spolupráci s vydavateľstvom FACE) nám sama autorka prečítala. Najmä preto, že uvedené vydavateľstvo podporovalo jej nápady, sa v ňom rozhodla vydať ďalšiu poetickú knihu: Ako Paľko Dobšinský zbieral rozprávky. Tento raz ide o knižku pre detského čitateľa. O ilustrácie tejto knihy sa postarala autorkina

sestra, Zuzana Kucirková, ktorá mala pri tvorbe vizuálu knihy voľnú ruku. Aj napriek tomu, že išlo o jej ilustrátorský debut, krásne ilustrácie v zemitých farbách dokonalo dopĺňajú básne v knihe.

Námet na tvorbu knihy vyplynul pre Silviu Kaščákovú z jej zamestnania pedagogičky, keďže sa v rámci výučby detskej literatúry často stretávala s osobou Pavla Dobšinského a so samotným zbieraním literárnych textov. Téma ju zaujala natoľko, že sa rozhodla venovať jej celú knihu. Pri voľbe formy textu mala od začiatku jasno, nad prózou jednoznačne zvíťazila poézia, pretože tá je jej srdcu bližšia a autorka pri tvorbe rada využíva obrazy a rýmy. Príprave na tvorbu tejto knihy predchádzalo požičanie si viacerých kníh o Dobšinskom, hostka však s úsmevom dodala, že si tieto knihy len požičala a nakoniec ich príliš nečítala. Rozhodla sa zamerať skôr na to, aké postavy vystupujú v Dobšinského textoch, a mnohé z nich do básní zahrnula. Deväť básní v zbierke sa jej podarilo napísať pomerne rýchlo, prezradila však, že s odstupom času, po dopísaní a vydaní knihy, Pavla Dobšinského spoznala lepšie a dozvedela sa o ňom

viac informácií – a to aj na základe toho, že navštívila niektoré z miest, kde pôsobil. Obsah básní nemožno považovať za fakticky presný, pretože sa v ňom prelínajú skutočné informácie s tými vymyslenými. Tie sú v texte nielen preto, aby čitateľa pobavili, ale predovšetkým preto, aby dieťaťu, ktorému sú texty adresované, knihu priblížili a ukázali mu, že i dieťa, ktoré má rado šibalstvá a občas ho prepadne lenivosť, môže byť raz úspešné.

Autorka nám prezradila, že v súčasnosti pracuje na novej knihe s názvom 8 miliárd, ktorej témou bude inakosť ľudí. Zložená bude z básní o rôznych ľuďoch, z ktorých by si každý zaslúžil vlastnú báseň. Spomenula napríklad báseň o Židovi, mame informatičke, dedovi či Šarišanovi. V závere besedy Silvia Kaščáková vyložila svoj subjektívny zmysel zúčastňovania sa na literárnych súťažiach a podporila všetkých tých, ktorí literárne texty tvoria, aby sa nebáli svoju tvorbu prezentovať a zabojovať tak nielen o odmenu, ale predovšetkým o spätnú väzbu na svoju literárnu tvorbu.

Foto: Patrik ELIAŠ

VÝNIMOČNÝ ČAS V LUBLINE

Marek BOGDAŇ

Volám sa Marek Bogdaň, som študentom piateho ročníka na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove v odbore katolícka teológia. Zúčastnil som sa na študijnom výmennom pobyte Erasmus+ na Katolíckej univerzite svätého Jána Pavla II. v Lubline.

Na Erasmus+ som najprv nechcel ísť, pretože som chcel doštudovať teológiu v rodnom jazyku a mal som obavy z jazykovej bariéry. Prišiel však jeden moment, kedy sa všetko zmenilo. Do nášho seminára zavítal emeritný vladyka Ján Babjak SJ a privítal v ňom jedného semináristu z Lublina, ktorý na našu univerzitu prišiel na výmenný študijný pobyt Erasmus+. Vtedy som si povedal, že by som to mohol skúsiť aj ja. Podal som si prihlášku aj všetky dokumenty potrebné pre výmenný pobyt a šiel som na Erasmus+.

Keď som prišiel do Lublina, prijal ma tam s láskou, cítil som sa ako jeden z nich. Keďže som seminárista, bol som ubytovaný v Metropolitnom duchovnom seminári v Lubline. V tomto seminári sú dve

skupiny, ktoré tam študujú teológiu: Poliaci a Ukrajinci. Ide totiž o spojený seminár dvoch obradov - východného, čiže gréckokatolíckeho, a západného, čiže rímskokatolíckeho obradu. Ja ako gréckokatolícky seminárista som absolvoval naše východné modlitby, ale niekedy sme mali spoločne západnú svätú omšu.

V rámci Erasmu+ som stretol mnoho cudzích ľudí, ktorí tiež prišli na študijný pobyt do Lublina. Najviac ich bolo zo Španielska, potom z Francúzska, z Nemecka, z Ekvádoru či z Turecka. Stretávali sme sa na kurze poľského jazyka, ale i pri rôznych aktivitách či napríklad exkurziách, kde sme spoznávali poľské mestá, alebo pri vianočnom posedení. S Božou pomocou a vďakou Pánu Bohu i Matke Božej

Čenstochovskej aj svätému Jánovi Pavlovi II som zvládol štúdium i jazykovú bariéru. V rámci seminára som s bohoslovcami a vladikom navštívil rôzne mestá: Przemysl, Varšava, Krakov, Wieliczka, Chełm. Moji kolegovia z Lublina sa rozhodli ísť so mnou ku Matke Božej Kráľovnej Poľska, keďže som ešte nebol v Čenstochovej.

Z Erasmu+ si odnášam veľa zážitkov, nové priateľstvá, prehĺbené poznatky zo štúdia i z duchovného života. Som vďačný Pánu Bohu za výmenný pobyt v Lubline.

Ak vaháš, či máš ísť na Erasmus+ alebo nie, hovorím ti z vlastnej skúsenosti: choď a nič nestratíš.

Foto: archív autora

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE PRIESTOROV KAVIARNE

Andrea FERENCOVÁ

Dňa 9. februára 2023
boli zamestnancom a študentom
Gréckokatolíckej teologickej fakulty
Prešovskej univerzity v Prešove
(GTF PU) sprístupnené a vladykom
Petrom Rusnákom slávnostne
vysvätené priestory GTF Caffé,
ktoré majú návštevníkom slúžiť ako
miesto budovania spoločenstva.

„Všímajme si jeden druhého, a tak sa pobádamo k láske a k dobrým skutkom.“ (Hebr 10, 24). Práve k takémuto počínaniu majú hostí GTF Caffé pobádať stretnutia pri dobrej káve, teplom čaji či osviežujúcom nealku. V priestoroch kaviarne si okrem rôznorodých nápojov budú môcť návštevníci vychutnať lahodné občerstvenie v slanej alebo sladkej verzii a tešiť sa z výsledku spolupráce zamestnancov a študentov, ktorí sa podieľali na vytvorení tohto komunitného miesta. Študenti zároveň najmä v teplom období zaiste ocenia možnosť využívať okrem interiéru kaviarne aj priestory vonkajšieho átria, kde si budú môcť pri slnečných lúčoch vypiť svoj nápoj či občerstviť sa jedlom.

Na slávnostnom otvorení GTF Caffé sa okrem dekana Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., prvého prorektora Prešovskej univerzity prof. ThDr. Paed-Dr. Ing. Gabriela Paľu, PhD., prodekanov GTF PU – doc. PhDr. Jaroslava Coraniča,

PhD., doc. ThDr. Petra Tirpáka, PhD. a doc. ThDr. Márie Kardis, PhD., ďalších zamestnancov fakulty a jej študentov s veľkou radosťou zúčastnil aj bratislavský eparchiálny biskup a apoštolský administrátor Prešovskej archieparchie Mons. Peter Rusnák, ktorý vykonal posvätenie týchto priestorov. Po slávnostnom akte bolo pre hostí pripravené krátke agapé, na ktorom mohli ochutnať ponuku novootvorenej kaviarne.

Na záver ostáva už len spomenúť želanie tvorcov tohto projektu, aby

toto miesto bolo pre návštevníkov miestom pokoja a odpočinku, kde sa vytvárajú nové priateľstvá a udržiavajú tie staré, aby bolo miestom kreatívnych nápadov a najmä budovania spoločenstva. Cieľom GTF PU je totiž okrem sprostredkúvania hodnotných vedomostí aj sprístupňovanie duchovného rozmeru a vytváranie priateľského prostredia na štúdium.

Foto: archív GTF PU

KATECHÉZA V ŽIVOTE PASTORAČNÉHO KŇAZA 21. STOROČIA

Michal ONDERKO

Dňa 16. februára 2023 sa na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) uskutočnili prednášky z katechetiky. Pre študentov štvrtého ročníka katolíckej teológie boli zvlášť hodnotnými. Prednášky pod vedením prodekana doc. ThDr. Petra Tirpáka, PhD. boli totiž obohatené o pastoračné skúsenosti pozvaného hosťa, prešovského protopresbytera Mgr. Rastislava Baku.

Otec Rastislav Baka pôsobí zároveň ako duchovný správca Spojenej školy bl. biskupa Gojdiča v Prešove. V minulosti bol farárom vo farnosti Prešov-Sekčov, správcom farnosti Hažín nad Cirochou a kaplánom v Prešove. Má bohaté osobné skúsenosti s pastoraáciou vo farnosti a s farskou katechézou v rozličných skupinách. Prednášky boli ozvláštnené aj o netradičné miesto realizácie, keďže sa uskutočnili v príjemnom prostredí novootvorenej kaviarne GTF Caffé.

Po krátkej modlitbe a uvedení pozvaného hosťa doc. Tirpák predstavil dva cirkevné dokumenty týkajúce sa katechetiky, a to Pastoračné obrátenie farského spoločenstva

v službe evanjelizačného poslania Cirkvi a nové Direktórium pre katechézu. Otec protopresbyter Baka začal krátkym prehľadom svojho života a opisom prvého kontaktu s ohlasovaním evanjelia vo farnosti. Pripomenul nám, že katechéti sa nestávajú až po skončení teológie, ale ohlasovať máme už odmala tam, kde sme. Katechétom je každý pokrstný, hoci si to veriaci často neuvedomujú.

Hosť pripomenul, že stále musíme pamätať na to, koho máme pred sebou a komu evanjelium ohlasujeme. Musíme hľadať tie najlepšie spôsoby, ako sa daným ľuďom priblížiť. V súčasnosti sú veľké rozdiely v duchovnosti ľudí, ktorí k nám

chodia. Niektorí sú aktívni veriaci, iní majú tradičnú vieru z rodiny a niektorí ani to. Práve generácia 21. storočia často nemá v rodine zasiat ani základy viery. Pre týchto ľudí je nové všetko a stretnutie s kňazom či katechétom je pre nich úplne raritné a vzácné. Práve skúsenosť s kňazom, ktorý ich vypočuje, má na nich čas a odpovie im na ich otázky, je niečo, čo ich osloví. Pozvaný hosť na konkrétnych príkladoch zo svojho života poukázal aj na mnohé ďalšie aspekty katechézy vo farnosti. Záverom pozvanej prednášky odznali otázky, ktoré vyústili do hlbšej diskusie.

Foto: Peter TIRPÁK, Jakub ŠIMKO

XIII. DOKTORANDSKÁ KONFERENCIA NA IESP

Stela RICHNAVSKÁ, Natália VRANKOVÁ

Inštitút edukológie a sociálnej práce v spolupráci s ďalšími významnými organizátormi realizoval na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (FF PU) XIII. doktorandskú konferenciu. Zúčastnení si kladli otázku, ako je možné presvedčiť verejnosť o dôveryhodnosti prezentovaných informácií, o ich relevantnosti či prínose pre spoločenskú prax.

Dňa 10. novembra 2022 organizoval Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v spolupráci s Centrom pre edukáciu a výskum seniorov, Slovenskou sociologickou spoločnosťou SAV (Východoslovenská pobočka), Katedrou filozofie a religionistiky Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove, Instytutem Nauk Socjologicznych i Pedagogiki SGGW w Warszawie a Instytutem Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII XIII. doktorandskú konferenciu s názvom Dôvera (a nedôvera) vedeckých informácií – popularizácia výskumu. Garantkou realizovaného podujatia bola prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA – dekanka FF PU v Prešove a riaditeľka Centra pre edukáciu a výskum seniorov.

Konferencia sa konala v rámci podujatia Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2022 pod záštitou Ministerstva školstva, vedy a výskumu SR v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR a Národným centrom pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti.

XIII. doktorandská konferencia bola organizovaná ako súčasť projektov VEGA č. 1/0433/20 Faktory formálnej a neformálnej starostlivosti v systéme dlhodobej starostlivosti, KEGA č. 027PU-4/2022 Transfer

digitálnych technológií do inovácie metodiky odbornej praxe v pregraduálnej príprave študentov sociálnej práce a KEGA č. 040PU-4/2021 Rozvoj študijného programu európske štúdiá v II. stupni s využitím inovatívnych didaktických metód. Sponzorom podujatia bola FLA-MEshoes, s. r. o.

Motiváciou k výberu témy XIII. ročníka doktorandskej konferencie bola skutočnosť, že vedecké poznatky sú často skresľované a spochybňované – a to paradoxne na rozdiel od nepodložených informácií, ktoré sú šírené a vnímané ako dôveryhodné. To otvára priestor pre bazálnu otázku dôvery vo vedu. Zúčastnení si kladli otázku, ako je možné presvedčiť verejnosť o dôveryhodnosti prezentovaných informácií, o ich relevantnosti či prínose pre spoločenskú prax. Táto téma rezonovala o to viac, že bola, resp. je aktuálna v období pandémie a šírenia nepravdivých informácií a hoaxov.

Slávnostné otvorenie sa konalo pod záštitou prof. PhDr. Beáty Balogovej, PhD., MBA – dekanke FF PU v Prešove a riaditeľke Centra pre edukáciu a výskum seniorov – a doc. Mgr. Antónie Sabolovej Fabianovej, PhD. – riaditeľke Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove. Konferencia sa uskutoč-

nila kombinovanou formou priamej účasti a prostredníctvom platformy MS Teams.

V pléne odzneli podnetné príspevky. Mgr. Marianna Mrva, PhD. z Technickej univerzity v Košiciach predstavila Dôveru ako integračnú silu spoločnosti a prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA sa venovala Dôvere (a nedôvere) vedeckých informácií – popularizácii výskumu s príkladom modelovej situácie. Ďalšie príspevky XIII. doktorandskej konferencie prezentovali prof. Oksana Kravchenko, Mgr. Agnieszka Bąk, MBA, Dr Bartosz Łukaszewski, doc. Mgr. Antónia Sabolová Fabianová, PhD., Mgr. Gizela Brutovská, PhD., Mgr. Miriama Boriščáková, PhD., Ing. Peter Gallo, PhD., PhDr. Katarína Cimbová, JUDr. Lucia Raková, Mgr. Yuliia Kovalchuk, Mgr. Stela Richnavská a Mgr. Natália Vranková. Vybrané príspevky budú zaradené do periodika Journal socioterapie.

Záverom možno konštatovať, že XIII. doktorandská konferencia bola venovaná aj spoločnej diskusii. Zúčastnení predstavili prínosné príspevky do oblasti Dôvery (a nedôvery) vedeckých informácií – popularizácie výskumu, čím obohatili vedecký rozhľad zúčastnených študentiek doktorandského štúdia.

Foto: archív autoriek

PREDNÁŠKA O MODERNÝCH TECHNOLOGIÁCH V ŠKOLSTVE

Monika MICHALKOVÁ

Žijeme v dobe, v ktorej sú technológie vo svojej podstate súčasťou takmer každej oblasti nášho života. Preto je azda samozrejmosťou, že sa využívajú v školskom prostredí už niekoľko rokov. Vhodné využívanie technológií môže byť pre učiteľa vďačným prostriedkom pre oživenie vyučovacej hodiny. To bol dôvod, prečo sa na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity konala dňa 1. 3. 2023 pozvaná prednáška o metódach a postupoch výučby náboženstva a náboženskej výchovy.

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa študenti piateho ročníka študijného programu teológie pripravujú nielen na kňazské, ale zároveň aj na učiteľské povolanie, a to aj v rámci prednášok z didaktiky náboženskej výchovy. Tie sú obo-
hacované návštevami pozvaných hostí z praxe v predmetnej oblasti. V práve prebiehajúcim letnom semestri sa pozvanej prednášky zhostil pán Mgr. Peter Olejár, pedagóg zo Spojenej školy bl. biskupa Gojdiča v Prešove. Cieľom prednášky bolo predstaviť študentom

systém EduPage a priblížiť jeho fungovanie. Prednášajúci následne predviedol prácu s interaktívnou tabuľou, učebnou pomôckou, s ktorou sa dnešný vyučujúci v triedach stretne často. Zároveň si ju mohli poslucháči aj prakticky vyskúšať. Popri povzbudivých slovách prednášajúceho hosta sa viedla diskusia o kladoch a záporoch využívania moderných technológií počas vyučovacieho procesu. Počas prednášky panovala príjemná atmosféra, a to aj vďaka povzbudivým príkladom a svedectvám zo života hosta a z jeho 20 ročnej

skúsenosti pôsobenia v školstve. Moderné technológie v školstve sú veľkým prínosom ako pre učiteľov, tak aj pre žiakov a študentov. Pri správnom používaní nám môžu uľahčovať život, prinášať nové inšpirácie a pomáhať pri odovzdávaní poznatkov. Ako však povedal náš prednášajúci hosť: „Najdôležitejšie je na vyučovacej hodine odovzdať srdce žiakom, aby im vzdelávanie prinášalo radosť“.

Foto: Martin ONISIK

PLES PEDAGOGICKEJ FAKULTY

Sofia MICHŇÁKOVÁ

Akademický rok 2022/2023 priniesol pre Študentskú radu Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove veľkú zmenu. Prebehli voľby a prišli noví členovia, nová skupina ľudí, ktorá chce niečo tvoriť. Ani by mi nenapadlo, že sa nám v novo začínajúcej zostave a v postpandemickom období v roku 2023 podarí pripraviť a zrealizovať tak veľké podujatie, akým je Ples Pedagogickej fakulty 2023. Úspešne sme si napokon „zaplesali“ dňa 9. februára 2023.

Po dlhšej prestávke pre pandemické obmedzenia sa nám naozaj podarilo obnoviť tradíciu plesu našej fakulty. Bola to pre nás veľká výzva. Nikto z nás po viac ako dvojročnej odmlke presne nevedel, čo všetko nás čaká. O to viac nás teší, že nám, študentkám, s prípravou pomohla pani doktorka Monika Miňová so svojimi dlhoročnými skúsenosťami s organizáciou plesu, za čo jej všetky dievčatá Študentskej rady PF zo srdca ďakujeme. Niekoľko mesiacov sme ples plánovali a organizačne pripravovali: premýšľali nad tým, koho osloviť, akú hudbu vybrať, ako zabezpečiť tombolu a podobne. Vymýšľali sme v podstate všetky veci, bez ktorých ples nemôže byť. Vybrali sme si dátum 9. február 2023.

Celým plesom nás sprevádzal náš kolega, študent 3. ročníka Filozofickej fakulty PU Martin Belej. Ples slávnostným príhovorom a prípitkom otvorila pani dekanica Pedagogickej fakulty, doc. Iveta Scholtzová. Pre účastníkov plesu študentov bol pripravený bohatý kultúrny program. O spevácke vystúpenie v rámci krásneho folklórneho pásma sa postarali naše študentky Barbora Švidraňová a Hana Kocáková, a to s akordeónovým sprievodom Miloša Tivadara. Folklór vzápätí vystriedalo moderné tanečné vystúpenie Tamary Rohrböck a Gabriela Bodnára zo Show DS Košice. Moderný tanec opäť vystriedalo ďalšie spevácke vystúpenie v podaní Salome Bindovej, študentky prvého ročníka PF a zároveň niekdajšej

víťazky súťaže Hviezdička. Salome je v súčasnosti aj členkou speváckej skupiny Ščamba.

Umelecké vystúpenie – svetelná show v podaní zoskupenia Sarus Prešov – bola ďalšou časťou zaujímavého kultúrneho programu. Počas celého plesového večera nás sprevádzala hudobná skupina S3, ktorá hudobnými vystúpeniami vytvárala tú správnu zábavu a dobrú náladu. Neslobodno zabudnúť ani na našu kolegyňu Dianu Pahulyovú, ktorá citlivým fotografickým okom zvečnila náš ples prostredníctvom krásnych fotografií, vďaka ktorým si vynikajúcu náladu môžeme aj po čase opätovne sprítomňovať. Každý ples by mal mať aj tombolu. Podarilo sa nám osloviť množstvo organizácií, inštitúcií a firiem, ktoré nám do nej prispeli skvelými cenami.

Plesu Pedagogickej fakulty PU sa tento rok zúčastnilo neuveriteľných 115 účastníkov: študentky a študenti, ich partneri a partnerky, ale aj učitelia fakulty vrátane jej vedenia. Teší nás, že o ples bol nesmierne veľký záujem a hlavne to, že sme po plese v rámci spätnej väzby zachytili množstvo pozitívnych ohlasov. Ako raz povedal anglický dramatik a básnik William Shakespeare: „*Buď veľký v činoch, rovnako ako v myšlienkach.*“ Máme veľa myšlienok a skvelých nápadov, preto je dôležité ukázať ich všetkým a robiť činy, ktoré majú zmysel. Dovidenia na budúcoročnom plese Pedagogickej fakulty 2024!

Foto: Diana PAHULYOVÁ

Skupina 1DSPM1

Čo špeciálne robia študentky špeciálnej pedagogiky mimo štúdia vo svojej oblasti?

Zuzka

detské jasle,
Montessori MŠ,
APVV výskum slovnej
zásoby detí

Veronika

dobrovoľníctvo
AutistiPrešov,
Special Olympics,

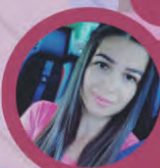
Dia

dobrovoľníctvo CVI,
dobrovoľníctvo OZ,
táborová animátorka

Monika M.

táborová animátorka

Monika V.

stráženie detí s
mentálnym
postihnutím

Vika J.

osobná asistentka

Mirka

dobrovoľníctvo v
komunitnom centre

Tatiana

táborová
animátorka,
stráženie
intaktných detí

Sofia

doučovanie
rómskych žiakov
na SZS

Vika P.

ŠKD v SZŠ,
dobrovoľníctvo
v detskom domove

Vanesa

doučovanie
rómskych žiakov
na SZS

Peťa

dobrovoľníctvo
v rómskom
komunitnom centre

Natália

dobrovoľníctvo v
reedukačnom centre,
stráženie detí

Danka

osobná asistentka,
spoluorganizátorka
stretnutia
stredoškolákov

Timotea

dobrovoľníctvo
v rómskom
komunitnom centre,
dobrovoľníctvo pre
arcidiecéznu charitu

Vika T.

dobrovoľníctvo v DSS,
dobrovoľníctvo
v komunitnom centre

Netka

vedúca oddielu detskej
rekrácie ZVJS, stráženie
a doučovanie detí
s vývinovými poruchami

Ľudmila

dobrovoľníctvo
činnosť pre
utečencov
z Ukrajiny

Maťka

organizátorka
detských letných
táborov

Nina

dobrovoľníctvo
v rómskom
komunitnom centre

Adka

dobrovoľníctvo
v integrovanom
sociálnom centre

